gemeente Loon op Zand

Sport- en beweegnota 2020 - 2030



Kaatsheuvel | Loon op Zand | De Moer

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Samenvatting 4
Leeswijzer 5

1. Inleiding
   - 1.1 Waarom een beleidsnota? 6
   - 1.2 Huidige situatie 6
   - 1.3 Definitie sport en bewegen 6
   - 1.4 Proces om te komen tot sportbeleid 7

2. Trends en ontwikkelingen
   - 2.1 Trends en ontwikkelingen in de sport 8
   - 2.2 Algemene trends en ontwikkelingen 9

3. Kaders
   - 3.1 Landelijke kaders 11
   - 3.2 Provinciale kaders 12
   - 3.3 Gemeentelijke kaders 12

4. Waar willen we naartoe?
   - 4.1 Doelstelling 14
   - 4.2 Sport als doel 14
   - 4.3 Sport als middel 15
     - 4.3.1 Sport en gezondheid 16
     - 4.3.2 Sport en maatschappelijke rol 16
     - 4.3.3 Sport als pedagogisch instrument 17
     - 4.3.4 Sport en meedoen 18
     - 4.3.5 Sport en recreatie 19
   - 4.4 Buitensportaccommodaties 20

5. Wat is daarvoor nodig?
   - 5.1 Sportstimulering 23
   - 5.2 Verenigingsondersteuning 25
   - 5.3 Subsidie 25
   - 5.4 Buitensportaccommodaties 26

6. Financiën
   - 6.1 Huidige sportbudget 27
   - 6.2 Financiën 28

7. Uitvoering sportbeleid 29
8. Evaluatie 30

Bijlage 1 Trends en ontwikkelingen 32
Bijlage 2 Ontwikkeling van de bevolking in de gemeente Loon op Zand 36
Bijlage 3 Kwaliteit van de buitensportcomplexen 37
Bijlage 4 Sportbondrichtlijnen 38
Bijlage 5 Benodigde budget sport- en beweegnota mei 2019 39

Sport als verbindende kracht in onze samenleving

Sport en bewegen is voor veel mensen een populaire vorm van vrijetijdsbesteding: het is leuk om te doen en het zorgt voor ontspanning. Daarnaast draagt sport en bewegen bij aan een beter, actiever en gezonder leven en aan een gemeente waar inwoners zich prettig voelen. Heel belangrijk daarbij is dat iedereen mee kan doen. Ongehinderd door leeftijd, lichamelijk of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie.

Sport en bewegen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan opgaven op het gebied van (arbeids) participatie, gezondheid en welzijn. Hierdoor komt het accent meer dan voorheen te liggen op het stimuleren van sport als verbindende kracht in onze samenleving. De aanwezige sportinfrastructuur met sportaccommodaties verspreid over de drie kernen is voor dit alles een onmisbare schakel.

Een goede basis aan sportaccommodaties is natuurlijk niet alleen voldoende. De enorme inzet van vrijwilligers, trainers en buurtsportcoaches is onmisbaar. Bij iedere vereniging dreigt een tekort te ontstaan aan mensen die zich inzetten voor hun club. Daarnaast is verduurzaming ook voor de sport een belangrijke opgave. Bij allerlei maatschappelijke opgaven is het daarom gewenst dat we de sportverenigingen ondersteunen en begeleiden om hieraan invulling te geven.

Vooral tegen het licht van de bezuinigingen is het noodzaak de verenigingen vitaal en levensvatbaar te houden om niet alleen het sporten en bewegen zelf in stand te houden, maar ook om de verenigingen een rol te laten spelen op het bredere maatschappelijke vlak. Ook al is er weinig geld, we willen in 2020 samen de schouders eronder zetten.

Met deze sport- en beweegnota kunnen we de intrinsieke kracht en de maatschappelijke waarde van sport in de gemeente Loon op Zand verder versterken en uitbouwen. Hiermee leggen we voor de toekomst een nog sterkere basis om de vitaliteit van onze gemeente en onze inwoners te behouden en te verbeteren.

Frank van Wel

Wethouder Sport

Samenvatting

Sporten en bewegen is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Wekelijks zijn veel inwoners van de gemeente Loon op Zand (in)direct betrokken bij verschillende sport- en beweegactiviteiten. Ze zijn lid van een sportvereniging of zijn actief in de openbare ruimte. Anderen leveren als vrijwilliger een actieve bijdrage of ze leven mee met sporters langs de lijn of via de media.

Sport en bewegen is een populaire vorm van vrijetijdsbesteding en vormt voor veel inwoners van de gemeente Loon op Zand een doel op zich. Daarnaast zorgt sport voor ontmoeting en draagt bij aan de leefbaarheid in buurten en wijken. Ook speelt sport en bewegen een belangrijke rol bij preventie en het stimuleren van een gezonde leefstijl. Sport en bewegen wordt steeds vaker ingezet voor het bereiken van maatschappelijke doelstellingen. Hierdoor komt het accent meer dan voorheen te liggen op het stimuleren van sport als verbindende kracht in onze samenleving.

Gemeenten staan voor grote opgaven in het sociale domein, de fysieke leefomgeving en het (preventieve) gezondheidsbeleid. Daarnaast hebben ze te maken met demografische ontwikkelingen, een steeds mondigere bevolking, de invloed van sociale media, bezuinigingen en toenemende verantwoordingsdruk. Deze trends en ontwikkelingen werken door in het lokale sport- en beweegbeleid, maar tegelijkertijd bieden sport en bewegen mogelijkheden om op deze opgaven en ontwikkelingen in te spelen. Dit biedt de gemeente Loon op Zand een kans om het verouderde sportbeleid te actualiseren.

Sport is bij uitstek geschikt om een waardevolle bijdrage te leveren aan de samenleving. De gemeente Loon op Zand stelt zich de komende jaren als doel:

“De gemeente maakt het mogelijk en bevordert dat elke inwoner vanuit het oogpunt van gezondheid, ontplooiing en meedoen op een verantwoorde wijze aan enige vorm van sportbeoefening en/of bewegen doet”.

Om deze doelstelling te realiseren zijn de volgende subdoelstellingen geformuleerd:

- Stimuleren van de sport- en beweegmogelijkheden voor alle inwoners van de gemeente Loon op Zand.
- Zorgen voor een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen om het sporten en bewegen voor alle inwoners van Loon op Zand zo goed mogelijk te faciliteren.
- Ondersteunen van de sportverenigingen bij organisatorische en bestuurlijke vraagstukken en stimuleren van de maatschappelijke betrokkenheid.

De sport- en beweegnota kwam in co-creatie tot stand. We vroegen de raad, de sport- en beweegaanbieders, de Wmo adviesraad, de inwoners en de maatschappelijke partners naar hun wensen en behoeften. Intern betrokken we aanpalende beleidsterreinen om (mogelijke) dwarsverbanden zichtbaar te maken en te komen tot een integrale nota. Op basis van deze input hebben we beleidsuitgangspunten geformuleerd (hoofdstuk 4). Om de beleidsuitgangspunten te bereiken zetten we de volgende beleidsinstrumenten in: sportstimulering, verenigingsondersteuning, subsidie en de (buiten)sportaccommodaties. De beleidsuitgangspunten vertalen we naar concrete actiepunten met bijbehorend budget en prioritering (hoofdstuk 5).

Na de vaststelling van de sport- en beweegnota hebben we een richting die we de komende jaren op willen gaan. De gemeente vertaalt de nota in een tweejaarlijks uitvoeringsplan waarin staat beschreven hoe de gemeente de ambities gaat realiseren. Bij de uitvoering van het sportbeleid werken we nauw samen met de sport- en beweegaanbieders, de onderwijsinstellingen en de maatschappelijke organisaties.

Leeswijzer

De inhoud van deze sport- en beweegnota is als volgt:

- Hoofdstuk 1 geeft een korte inleiding weer.
- In hoofdstuk 2 beschrijven we de trends en ontwikkelingen in het algemeen en in de sport.
- In hoofdstuk 3 wordt in het kort omschreven wat de landelijke, provinciale en gemeentelijke kaders zijn.
- In hoofdstuk 4 worden de beleidsuitgangspunten toegelicht.
- In hoofdstuk 5 vertalen we de beleidsuitgangspunten in concrete acties met het benodigde budget en prioritering.
- Hoofdstuk 6 gaat in op de financiële kaders: de inkomsten en uitgaven op het gebied van sport.
- In hoofdstuk 7 komt het uitvoeringsplan aan de orde.
- In hoofdstuk 8 lichten we toe op welke wijze we gaan evalueren.

1. Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de aanleiding om te komen tot sportbeleid. Daarnaast beschrijven we de huidige situatie, geven we een definitie van de begrippen ‘sport’ en ‘bewegen’ en geven we weer hoe het proces om te komen tot sportbeleid eruit zag.

1.1 Waarom een beleidsnota?

In de sport- en beweegnota staan ambities, keuzes en plannen voor de komende jaren. Deze nota schept duidelijkheid over en geeft focus aan wat de gemeente Loon op Zand wil bereiken met sport en bewegen. Hiermee beschikken we over een instrument waarmee we de initiatieven van sport- en beweegaanbieders kunnen toetsen. Het schept duidelijkheid wat de gemeente wel en niet ondersteunt en stimuleert. Op basis van het sportbeleid kunnen we met de inwoners, de sport- en beweegaanbieders en andere professionele organisaties in het brede veld van sport en bewegen samenwerken om onze doelen te realiseren.

Gemeenten staan voor grote opgaven in het sociale domein, de fysieke leefomgeving en het (preventieve) gezondheidsbeleid. Daarnaast hebben we te maken met demografische ontwikkelingen, een steeds mondigere bevolking, de invloed van sociale media, bezuinigingen en toenemende verantwoordingsdruk. Deze trends en ontwikkelingen beschrijven we in hoofdstuk 2. Deze opgaven en ontwikkelingen werken door in het lokale sport- en beweegbeleid, maar tegelijkertijd biedt sport en bewegen ook mogelijkheden om op deze opgaven en ontwikkelingen in te spelen.

Daarnaast biedt het andere beleidsvelden binnen de gemeente mogelijkheden tot aanhaken, samen optrekken, versterken en bundelen van initiatieven en budget om doelen te realiseren. Dit creëert draagvlak en bevordert afstemming tussen verschillende beleidsvelden binnen de gemeente en tussen de gemeente en sportaanbieders. Zo wordt sport en bewegen steeds vaker ingezet voor het bereiken van maatschappelijke doelstellingen, zoals participatie, sociale cohesie en het verminderen van overlast. Ook speelt sport en bewegen een belangrijke rol bij preventie en het stimuleren van een gezonde leefstijl. Hierdoor komt het accent meer dan voorheen te liggen op het stimuleren van sport als verbindende kracht in onze samenleving.

De waarde van sport als middel komt het beste tot zijn recht bij een integraal afgestemde aanpak. Het blijvend investeren in de intrinsieke waarde van sport en bewegen (sport als doel) en de daarbij behorende sportinfrastructuur (sportaccommodaties) is noodzakelijk om in de volle breedte te kunnen profiteren van de inzet van sport en bewegen als middel.

1.2 Huidige situatie

Het sportbeleid van de gemeente Loon op Zand is verouderd. In 2008 is ter voorbereiding op een nieuw sportbeleidsplan een startnotitie vastgesteld door de gemeenteraad. Hierna heeft het opstellen van een nieuw sportbeleid geen bestuurlijke en ambtelijke prioriteit gekregen en is er geen sportnota opgesteld. De insteek was om waar mogelijk te reageren op de verschillende ontwikkelingen en deze op een later moment samen te vatten in een beleidsdocument.

In deze sport- en beweegnota beschrijven we onze visie op sport in de gemeente Loon op Zand. Hierbij houden we rekening met de maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen die bijdragen aan de effecten van het sportbeleid op de gemeente en haar inwoners. Het huidige gemeentelijke beleid staat beschreven in paragraaf 3.3.

1.3 Definitie sport en bewegen

Wat is wel en wat is geen sport? En wat verstaan we onder bewegen? Sport en bewegen gaan goed samen, maar zijn niet hetzelfde. Volgens de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) wordt sport en bewegen als volgt gedefinieerd:

"Onder sport en bewegen worden alle vormen van lichamelijke activiteit verstaan ter verbetering van de lichamelijke en/of psychische fitheid. Sport vindt veelal plaats aan de hand van (inter)nationaal afgesproken regels en is gericht op prestaties met een competitie- of wedstrijdelement. Bewegen richt zich vooral op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid. Hierbij kan gedacht worden aan bewegen bij een sportclub, thuis, in de wijk, op school en in de zorg".

Tot sport wordt zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport gerekend. Een sportvereniging is een vereniging die aangesloten is bij een sportbond die overkoepeld wordt door de NOC*NSF. Om de begrippen 'sport' en 'bewegen' te meten maken we gebruik van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en/of de FIT-norm. Bij mensen die voldoen aan één van deze normen ontstaat een positieve invloed op de gezondheid.

Normen voor sport en bewegen	
Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)	Jongeren (0-17 jaar) Dagelijks minimaal één uur tenminste matig intensieve lichamelijke activiteit. Volwassenen (18+ jaar) Minimaal vijf dagen per week minstens een half uur tenminste matig intensieve lichamelijke activiteit.
Fitnorm	Minimaal drie dagen per week minstens 20 minuten tenminste zwaar intensieve lichamelijke activiteit.
Combinorm	Tenminste voldoen aan één van bovenstaande normen (NNGB of Fitnorm).

1.4 Proces om te komen tot de sport- en beweegnota

De sport- en beweegnota kwam in co-creatie tot stand. De raad, de sport- en beweegaanbieders, de Wmo adviesraad, de inwoners en de maatschappelijke partners zijn in het proces bevraagd naar hun wensen en behoeften. Dit heeft plaatsgevonden tijdens een beeldvormende raadsvergadering en dorpsbijeenkomsten in de Moer, Loon op Zand en Kaatsheuvel. Intern zijn aanpalende beleidsterreinen betrokken om (mogelijke) dwarsverbanden zichtbaar te maken en te komen tot een integrale nota. Deze nota dient als leidraad voor de komende jaren en is richtingbepalend voor de uitvoering van het beleid. Het geeft een reflectie op de huidige tijd en een doorkijk naar de ontwikkelingen die van invloed zijn op de sport in de gemeente Loon op Zand.





2. Trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan enkele trends en ontwikkelingen op het gebied van sport. Daarnaast behandelen we een aantal algemene trends en ontwikkelingen. Een uitgebreide opsomming van de trends en ontwikkelingen is te vinden in bijlage 1.

2.1 Trends en ontwikkelingen in de sport

Er is een aantal trends en ontwikkelingen op het gebied van sport:

Trends en ontwikkelingen in de sport	
De sport verandert	- Sport en bewegen wordt als middel ingezet om via een integrale aanpak andere effecten te bereiken. Het accent verschuift steeds meer van 'sport als doel' naar 'sport als middel'. - Er komen steeds meer samenwerkingen tussen de gemeente, de sport- en beweegaanbieders, het onderwijs, de kinderopvang, de zorg en de welzijnsinstellingen.
De sporter verandert	- Het ongeorganiseerde sporten is steeds meer in opkomst. Denk aan hardlopen, wandelen, fietsen en fitness. - De sporter bepaalt zelf steeds meer waar en wanneer gesport wordt. - Kwaliteit, flexibiliteit en vrijblijvendheid zijn van groot belang.
De sportvereniging verandert	- Als gevolg van demografische ontwikkelingen, de veranderende dynamiek van het sporten, de kritische sporter en de individualistische maatschappij hebben de sportverenigingen steeds meer te maken met teruglopende ledenaantallen, vrijwilligerstekorten en een afnemende betrokkenheid van de leden. - Steeds meer sportverenigingen worden maatschappelijk actief. De sportvereniging is steeds meer extern georiënteerd, heeft een vernieuwend aanbod en werkt samen met maatschappelijke partners (bijvoorbeeld het onderwijs en de zorg).
De ruimte voor sport verandert	- Voorzieningen worden steeds vaker fysiek gebundeld in multifunctionele accommodaties. - Bestaande accommodaties worden steeds vaker multifunctioneel gebruikt. - Sporters maken steeds vaker gebruik van de openbare ruimte.
De rol van de gemeente verandert	- De omslag van een verzorgingsstaat naar een participatiemaatschappij. Hiermee wordt een samenleving bedoelt waar iedereen die dat kan verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leven en omgeving, waarbij de overheid geen of slechts een faciliterende rol speelt. - Bezuinigingen en kerntakendiscussies zorgen ervoor dat de gemeente keuzes moet maken over de inzet op sport. De gemeente gaat van een traditionele uitvoerder naar een meer faciliterende en regisserende rol. - Regionale samenwerking, integrale samenwerking en het overdragen van de regie en uitvoering aan het maatschappelijk middenveld komt steeds vaker voor.

2.2 Algemene trends en ontwikkelingen

Naast de trends en ontwikkelingen in de sport zien we ook een aantal algemene ontwikkelingen die we hieronder toelichten.

Vergrijzing
De bevolking van de gemeente Loon op Zand verandert. Op lange termijn kan worden gesteld dat de gemeente Loon op Zand aan het vergrijzen is. Het aantal senioren blijft tot 2040 onverminderd groeien. In onderstaande tabel is af te lezen dat in 2040 ruim 43% van de inwoners 55 jaar of ouder is (nu is dat 37%). Daarvan is ruim 32% 65 jaar of ouder en 19% is 75 jaar en ouder.

	2019	2040
0-14	14,5 %	13,7 %
15-29	16,5 %	13,4 %
30-54	31,3 %	29,6 %
55-64	15,0 %	11,0 %
65-74	12,9 %	13,4 %
75+	9,8 %	19,0 %
Totaal	100%	100%

	2019	2040
55+	37,7 %	43,4 %
65+	22,7 %	32,4 %
75+	9,8 %	19 %

De uitgebreide tabel is te vinden in bijlage 2.

Inactiviteit
Inactiviteit is een steeds groter wordend maatschappelijk probleem. Inactiviteit is een risicofactor voor overgewicht. Uit cijfers van de GGD volwassenenmonitor uit 2016 blijkt dat 4 op de 10 volwassenen uit de gemeente Loon op Zand in 2016 *niet* voldoet aan de Nederlandse norm voor gezond bewegen en 8 op de 10 volwassenen *niet* voldoet aan de Fitnorm. Deze percentages liggen hoger dan de percentages in de regio Hart voor Brabant.

GGD volwassenenmonitor	**Loon op Zand**			**Hart voor Brabant**		
	2009	2012	2016	2009	2012	2016
Voldoet aan de NL norm Gezond bewegen (minstens 5x per week een half uur matig intensief lichamelijk actief)	62%	52%	58%	60%	57%	60%
Voldoet aan de Fitnorm (3x per week min. 20 min. zwaar intensief bewegen)	-	22%	19%	-	22%	22%
Voldoet aan geen van beide normen	-	47%	40%	-	40%	38%
Sport tenminste 1 dag per week	-	53%	53%	-	61%	59%

Uit de jeugdmonitor blijkt dat ook de jeugd uit de gemeente Loon op Zand in 2016 lager scoort met betrekking tot de beweegnorm dan het gemiddelde in de regio (24% vs. 29%). Het percentage dat net onder de Nederlandse Norm voor gezond bewegen scoort (5 tot 7 dagen per week) en het percentage van de jeugd die niet sport ligt (nagenoeg) gelijk aan het gemiddelde in de regio.

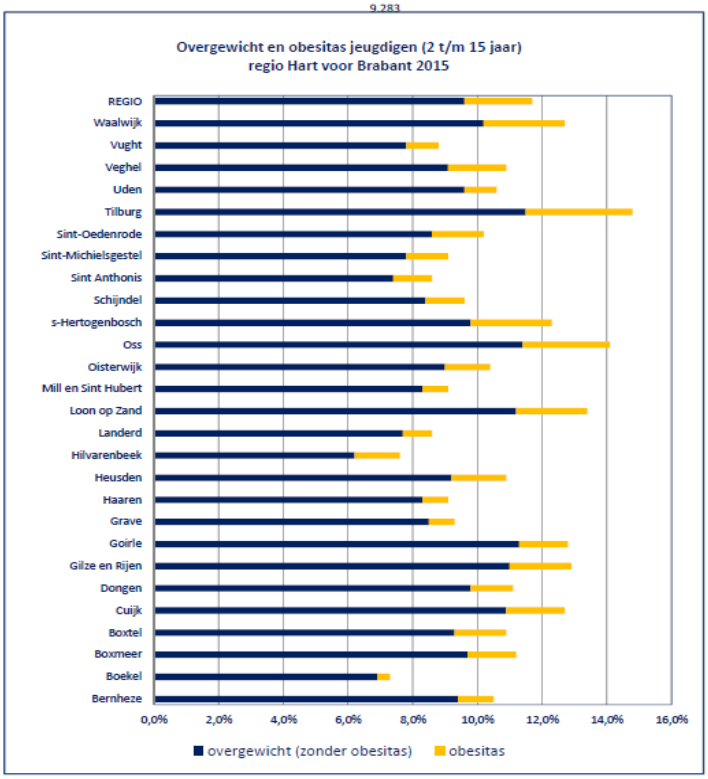
GGD jeugdmonitor	**Loon op Zand**			**Hart voor Brabant**		
	2007	2011	2016	2007	2011	2016
Voldoet aan de NL norm Gezond bewegen (sport en/of beweegt 7 dagen per week minimaal 1 uur per dag)	22%	28%	24%	24%	27%	29%
Sport en/of beweegt 5 t/m 7 dagen per week minimaal 1 uur per dag	61%	68%	75%	62%	70%	74%
Sport nooit in vrijetijd	-	8%	10%	-	9%	10%

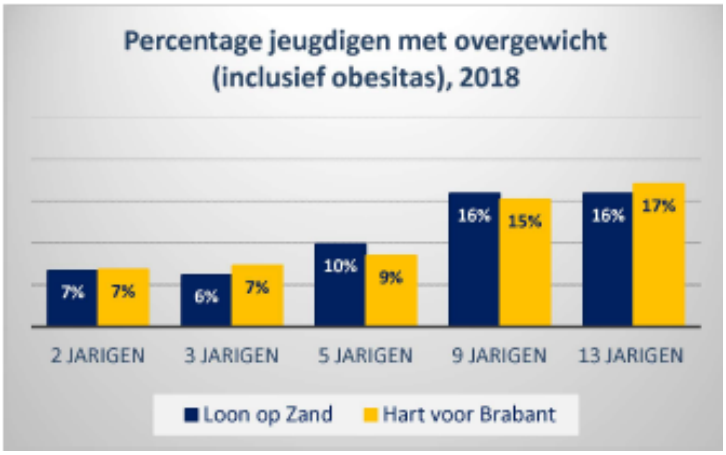
Overgewicht
Uit de gezondheidsmonitor van de GGD blijkt dat het aantal mensen met overgewicht stijgt. De verwachting is dat dit aantal verder toeneemt. Per 1 januari 2019 is hulp bij overgewicht in een aantal gevallen opgenomen in de basisverzekering van de zorgverzekeraars. Het percentage volwassenen

met overgewicht in de gemeente Loon op Zand in 2016 ligt hoger dan het percentage volwassenen met overgewicht in de regio en in Nederland.

Omschrijving	Loon op Zand	Hart voor Brabant	Nederland
Overgewicht (BMI ≥25)	51%	46%	46%
Overgewicht (BMI ≥ 30)	17%	13%	13%

Ook geeft de GGD aan dat het aantal jeugdigen met overgewicht aandacht vraagt. In onderstaand overzicht is af te lezen hoe het staat met het overgewicht en obesitas onder jeugdigen. Gemeente Loon op Zand staat (na grotere gemeenten als Tilburg en Oss) op de derde plaats in dit overzicht. In de tabel daaronder is het percentage jeugdigen met overgewicht in Loon op Zand in 2018 af te lezen.





3. Kaders

In Nederland houden zowel overheden (rijk, provincies en gemeenten) als sportorganisaties (NOC*NSF, sportkoepels, sportbonden en provinciale sportservice organisaties) zich bezig met sport en bewegen. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

De gemeente heeft verreweg de belangrijkste overheidsrol in het sportdomein. Het gaat vooral om sport voor iedereen (breedtesport), zowel via het accommodatiebeleid als via sportstimulering en verenigingsondersteuning.

3.1 Landelijke kaders

'Nederland gezond en wel' is het motto van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het ministerie van VWS vindt dat sport een grote maatschappelijke waarde heeft en vindt het belangrijk sporten en bewegen te stimuleren. In de beleidsbrief 'Sporten en bewegen in Olympisch perspectief' (mei 2011) van het ministerie zijn drie prioriteiten gesteld:

- *Sport en bewegen in de buurt (Brede Regeling Combinatiefuncties).* Het ministerie wil samen met de gemeenten, de sportverenigingen en het bedrijfsleven bevorderen dat er lokaal (meer) kansrijke verbindingen ontstaan tussen sport- en beweegaanbieders en andere partijen.
- *Werken aan een veiliger sportklimaat.* Het actieplan naar een veiliger sportklimaat is gericht op het creëren van een veiliger sportklimaat, waarbij iedereen met plezier kan sporten zonder last te hebben van intimidatie of geweld.
- *Uitblinken in de sport.* Voor topsport geldt de doelstelling dat Nederland bij de beste tien landen van de wereld hoort (top 10 ambitie).

In 2015 heeft het ministerie van VWS een nieuw gehandicaptenbeleid 'Grenzeloos Actief' in gang gezet. Het sportaanbod voor mensen met een beperking moet dichtbij huis beschikbaar zijn, in de eigen buurt en zoveel mogelijk bij bestaande sportverenigingen. Onze regio kent al jarenlang een goede samenwerking op dit gebied. De gemeente Loon op Zand neemt deel aan het regionale programma Aangepast Sporten.

In 2018 hebben het ministerie van VWS, de gemeenten (VSG) en de sportbonden (NOC*NSF) voor de eerste keer een nationaal Sportakkoord gesloten. In het Sportakkoord zijn zes ambities benoemd:

- Inclusief sporten en bewegen.
- Duurzame sportinfrastructuur.
- Vitale aanbieders.
- Positieve sportcultuur.
- Van jongs af aan vaardig in bewegen.
- Topsport inspireert.

Het Nationaal Sportakkoord zet tot 2021 in op deze ambities om het potentieel van sport en bewegen beter te benutten. Op basis van het nationaal Sportakkoord kunnen gemeenten een lokaal en/of regionaal Sportakkoord ontwikkelen. Het gaat hierbij om het aangaan van stevige samenwerkingsverbanden tussen de lokale overheden, de sportaanbieders en maatschappelijke partners, zoals scholen, zorg- en welzijnsorganisaties, gezondheidszorg en ook het bedrijfsleven. In de gemeente Loon op Zand is een sportformateur aan de slag gegaan met het opstellen van een lokaal sportakkoord. In het eerste kwartaal van 2020 wordt duidelijk hoe het lokale sportakkoord eruit komt te zien.

Naast het nationaal sportakkoord heeft de rijksoverheid in 2018 ook een nationaal preventieakkoord gesloten. Door roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aan te pakken kan de gezondheid van veel Nederlanders worden verbeterd. Er wordt een verbinding gelegd tussen het nationaal preventieakkoord en het nationaal sportakkoord.

3.2 Provinciale kaders

De provincie is binnen het sportbeleid een relatief bescheiden speler. Het accent ligt veel meer bij de gemeenten en bij de rijksoverheid. Met de sportagenda 2016-2019 ‘Brabant Beweegt’ zet de provincie sport in om bij te dragen aan provinciale opgaven, vooral aan een sociaal veerkrachtige samenleving en een sterke Brabantse economie.

Om aan beide opgaven een bijdrage te leveren zijn vier sportlijnen geformuleerd:

- *Aangepast sporten*: sporten voor mensen met een beperking.
- *Talentontwikkeling* als bijdrage aan een duurzaam bruisend Brabant.
- *Sportevenementen* als instrument om Brabant zichtbaar op de kaart te zetten.
- *Innovatie en technologie*: het beter benutten van technologische expertise en producten voor talentontwikkeling.

Daarnaast zet de provincie actief in op het thema duurzaamheid. Gemeenten en sport- en beweegaanbieders kunnen voor iedere hulpvraag over het verduurzamen van de sportaccommodaties een beroep doen op het duurzaamheidsplatform sport.

3.3 Gemeentelijke kaders

Als vertrekpunt beginnen we met de wettelijke taak die de gemeente heeft op het gebied van sport. De wettelijke taak is beperkt. Hierdoor hebben gemeenten een grote beleidsvrijheid als het gaat om de inrichting en de uitvoering van het sportbeleid. De enige wettelijke taak die een gemeente heeft op sportgebied is het bewegingsonderwijs. De gemeente dient te zorgen voor de onderwijsaccommodaties, inclusief de accommodaties voor het bewegingsonderwijs. Er zijn normen voor de afstand tussen een gymzaal en een basisschool en er zijn vaste gegevens voor de berekening van het aantal klokuren waar een school recht op heeft.

De gemeente Loon op Zand heeft het volgende beleid op het gebied van sport opgesteld:

- *Beleidsnota sport* (1981). De gemeente Loon op Zand heeft een sportnota uit 1981. Deze nota behandelt het sportaccommodatiebeleid, het tarievenbeleid m.b.t. sportaccommodaties en het sportsubsidiebeleid. Met name aan de sportvoorzieningen werd aandacht besteed. Deze sport- en beweegnota vervangt de beleidsnota sport uit 1981.
- *Nota privatisering buitensportaccommodaties* (1996). Vanuit de sportnota is vervolg gegeven aan de privatisering van de buitensportaccommodaties. In 1996 is de nota privatisering buiten(sport)accommodaties vastgesteld.
- *Subsidieregeling sport* (1996). In de subsidieregeling is vastgelegd welke subsidies per kalenderjaar en welke eenmalige subsidies ten behoeve van sport kunnen worden verstrekt. De subsidie per kalenderjaar voor sportverenigingen wordt gebaseerd op het aantal jeugdleden. Eenmalige subsidies kunnen worden verstrekt voor kaderopleiding (deskundigheidsbevordering), bijzondere sportevenementen, kleine materialen en accommodatievoorzieningen, nieuwe sportactiviteiten, startsubsidies en bijdragen aan sportverenigingen die in een financieel moeilijke positie verkeren.

Coalitieakkoord
Het coalitieprogramma “Schouders eronder, samen vooruit” (2019-2022) stelt dat de gemeente het al lang niet meer alleen kan. Ook onze inwoners en organisaties zullen hun bijdrage moeten leveren om deze gemeente toekomstbestendig te maken. In het coalitieakkoord staat dat we de bestaande ondersteuning van de verenigingen behouden.

Wmo beleidskader
In de Welzijnswet die per 1 januari 2007 vervangen is door de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo) stond nauwelijks iets over sport en ook in de Wmo is sport niet duidelijk benoemd. Het centrale thema is dat alle inwoners meedoen in de samenleving. Sport kan een rol spelen bij de invulling en de

uitvoering van de Wmo, bijvoorbeeld bij het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in de dorpen, wijken en buurten. In het Wmo beleidskader staat beschreven dat de gemeente verantwoordelijk is voor een integraal en samenhangend beleid op het gebied van welzijn, zorg, wonen, dienstverlening, arbeid, scholing en sport. Sleutelbegrippen zijn samenbrengen en stimuleren. Uiteindelijk legt de Wmo geen normen op voor deze sport- en beweegnota.

Regionale kaders Wmo en Jeugd
In de regionale kaders Wmo en Jeugd staat de gezamenlijke ambitie voor de negen gemeenten in de Regio Hart van Brabant verwoord. In deze ambitie staat:

- iedereen zo lang mogelijk zelfstandig.
- iedereen neemt naar vermogen deel aan de maatschappij en het arbeidsproces.
- jongeren groeien gezond, veilig en prettig op.

Om uitvoering te geven aan de gezamenlijke ambitie is harmonisatie tussen de gemeenten een randvoorwaarde: de schotten tussen de verschillende zorgwetten moeten verdwijnen – waar mogelijk en zinvol. Een eerste stap is te komen tot een harmonisatie bij de inkoop van de Wmo en de Jeugdwet. Het gaat immers vaak om een soortgelijke problematiek binnen één gezin.

Aanpalende beleidskaders
Er zijn vele beleidsterreinen die het beleidsterrein van sport raken. In de sport- en beweegnota wordt aangesloten bij de ambities en doelstellingen van bestaande aanpalende kaders en er worden enkel nieuwe ambities opgenomen met betrekking tot sport en bewegen. Onderstaande visualisatie laat zien dat we zowel binnen als buiten de gemeente een team vormen en samenwerken om doelstellingen te realiseren.



4. Waar willen we naartoe?

Sport en bewegen kan een doel op zich zijn, maar kan ook ingezet worden als middel op andere beleidsterreinen. In hoofdstuk 2 staat beschreven dat sport en bewegen als middel ingezet wordt om via een integrale aanpak andere effecten te bereiken. Het accent verschuift steeds meer van ‘sport als doel’ naar ‘sport als middel’. Over de inzet van ‘sport als doel’ en ‘sport als middel’ gaat dit hoofdstuk.

4.1 Doelstelling

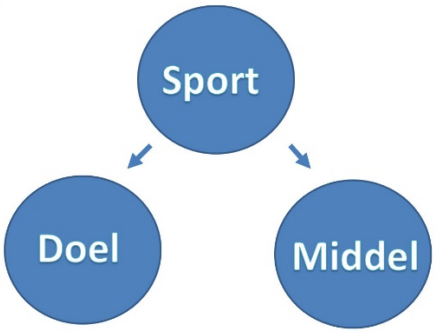
Sport is bij uitstek geschikt om een waardevolle bijdrage te leveren aan de samenleving. De gemeente Loon op Zand stelt zich de komende jaren als doel:

“De gemeente maakt het mogelijk en bevordert dat elke inwoner vanuit het oogpunt van gezondheid, ontplooiing en meedoen op een verantwoorde wijze aan enige vorm van sportbeoefening en/of bewegen doet”.

Om deze doelstelling te realiseren zijn de volgende subdoelstellingen geformuleerd:

- Stimuleren van de sport- en beweegmogelijkheden voor alle inwoners van de gemeente Loon op Zand.
- Zorgen voor een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen om het sporten en bewegen voor alle inwoners van Loon op Zand zo goed mogelijk te faciliteren.
- Ondersteunen van de sportverenigingen bij organisatorische en bestuurlijke vraagstukken en stimuleren van de maatschappelijke betrokkenheid.

Hierbij zetten we sport in als doel en als middel.



Voor ‘sport als doel’ en ‘sport als middel’ formuleren we in dit hoofdstuk beleidsuitgangspunten die op basis van de interne en externe verkenning zijn opgesteld. In het volgende hoofdstuk vertalen we deze uitgangspunten naar concrete acties met een bijbehorende prioritering en budget.

4.2 Sport als doel

Sport en bewegen is voor veel mensen een populaire vorm van vrijetijdsbesteding. Sport en bewegen is leuk om te doen en zorgt voor ontspanning. Sport heeft haar eigen intrinsieke waarde en vormt voor veel inwoners van de gemeente Loon op Zand een doel op zich.

De gemeente Loon op Zand vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners sporten en bewegen. In de eerste plaats is voldoende sporten en bewegen een verantwoordelijkheid van de inwoner zelf. Het aanbieden van sport en bewegen is een taak van de sport- en beweegaanbieders. Dit sluit aan bij de gedachte van de participatiemaatschappij: iedereen die dat kan neemt verantwoordelijkheid voor zijn eigen leven en omgeving. De overheid speelt hier geen of slechts een faciliterende rol.

De meeste inwoners zijn prima in staat uit eigen beweging te sporten of te bewegen. Echter, sommige doelgroepen kunnen dit onvoldoende vanuit hun eigen kracht. Deze inwoners hebben daar hulp en ondersteuning bij nodig. Hierbij kan gedacht worden aan de jeugd, de senioren, mensen met een beperking en minima[1]. Bij de gemeentelijke sportstimulering houden we rekening met de inwoners die dit onvoldoende vanuit hun eigen kracht kunnen. Hiermee sluiten we aan bij het uitgangspunt van de Wmo dat alle inwoners (kunnen) meedoen in de samenleving en bij de ambitie 'inclusief sporten en bewegen' uit het Nationaal Sportakkoord.

Om zoveel mogelijk inwoners te laten sporten moet het sport- en beweegaanbod laagdrempelig, in de buurt en betaalbaar te zijn. Daarnaast is het belangrijk dat de inwoners weten waar ze terecht kunnen voor het sport- en beweegaanbod. Alle informatie over sport en bewegen moet terug te vinden zijn op één overzichtelijke plek. Aandachtspunt is dat deze blijvend up-to-date dient te worden gehouden. Daarnaast is er een duidelijk aanspreekpunt binnen de gemeente.

Het sportbeleid en het realiseren van de ambities uit het sportbeleid is een gedeelde verantwoordelijkheid. Om de uitgangspunten uit het sportbeleid te realiseren hebben we elkaar nodig. Niemand, ook niet de gemeente, heeft de exclusieve verantwoordelijkheid voor het vormgeven of de uitvoering van het nieuwe sportbeleid. Dat moeten we echt samen doen. De gemeente draagt haar steentje bij, maar dat verwachten we ook van anderen. Niet alleen de sport- en beweegaanbieders, maar ook de maatschappelijke partners en het onderwijs kunnen hieraan bijdragen.

Beleidsuitgangspunten:

1. Voldoende bewegen is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de inwoner zelf. Er zijn echter doelgroepen die dit onvoldoende kunnen vanuit hun eigen kracht en met deze inwoners houden we rekening bij de gemeentelijke sportstimulering.
2. Het sport- en beweegaanbod in de gemeente Loon op Zand is laagdrempelig, in de buurt en betaalbaar.
3. De inwoners weten waar ze terecht kunnen voor het sport- en beweegaanbod. Alle belangrijke informatie is samengebracht op één plek. Er is een duidelijk aanspreekpunt binnen de gemeente voor vragen over sport en bewegen.
4. Het sportbeleid en het realiseren van de ambities uit het sportbeleid is een gedeelde verantwoordelijkheid.

4.3 Sport als middel

Sport als middel bestaat uit de volgende pijlers:

- Sport en gezondheid (fysieke en mentale gezondheid).
- Sport en de maatschappelijke rol (leefbaarheid en sociale cohesie).
- Sport als pedagogisch instrument (ontwikkeling en socialisatie van kinderen en jongeren).
- Sport en meedoen (participatie en integratie).
- Sport in relatie tot recreatie (openbare ruimte en buitengebied).

Landelijk zien we de ontwikkeling dat stimulering van alleen de sportdeelname niet meer het voornaamste doel is van het gemeentelijk sportbeleid. Een hoge en frequente sportdeelname is naast een doel op zich, tevens een onmisbare voorwaarde voor het bereiken van doelstellingen van het gemeentelijke sociale beleid.

Bij het benutten van de maatschappelijke waarde van sport spelen de sport- en beweegaanbieders een belangrijke rol. De primaire taak van sport- en beweegaanbieders is het aanbieden van sport.

[1] Hiermee bedoelen we de inwoners die vallen onder het minimabeleid. Dit zijn inwoners met een inkomen lager dan 120% van de bijstandsnorm.

Daarnaast zijn het belangrijke sociale netwerken en leveren ze een positieve bijdrage aan de leefbaarheid in onze gemeente. Het leveren van een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken is geen primaire taak van de sport- en beweegaanbieders. Voor (sommige) sport- en beweegaanbieders kan dit lastig zijn, omdat ze hun handen vol hebben aan het aanbieden van de sport. Dit maakt gemeentelijke ondersteuning noodzakelijk.

Beleidsuitgangspunt:

5. De gemeente Loon op Zand stimuleert en ondersteunt de sport- en beweegaanbieders in het oppakken van de maatschappelijke ambities. Op termijn kunnen de sport- en beweegaanbieders deze maatschappelijke rol zo veel mogelijk zelfstandig vervullen.

4.3.1 Sport en gezondheid

In de gezondheidszorg gaat steeds meer aandacht naar het stimuleren van gezond gedrag. Door sportbeoefening te stimuleren kan een gezonde levensstijl worden bevorderd en te weinig bewegen worden tegengegaan. Sport en bewegen kunnen een bijdrage leveren aan het verminderen van specifieke gezondheidsaandoeningen, zowel preventief als curatief. Door sportbeoefening kunnen mensen van bepaalde aandoeningen worden afgeholpen of kunnen deze verminderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan overgewicht, diabetes en hart- en vaatziekten.

De gemeente Loon op Zand zet sport en bewegen in als preventief middel in het gezondheidsbeleid. Investeren in sport en bewegen is een investering in de toekomst. In paragraaf 1.2 hebben we gesproken over de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en de FIT-norm. Bij mensen die voldoen aan één van deze normen ontstaat een positieve invloed op de gezondheid. Het gemeentelijk sportbeleid is dan ook gericht dat zoveel mogelijk mensen voldoen aan (één van) deze twee normen.

Als we sport en bewegen preventief willen inzetten in het gezondheidsbeleid is het belangrijk dat er een intensieve samenwerking is tussen de gemeente, de sport- en beweegaanbieders en de welzijns- en gezondheids/zorginstellingen. Daarnaast is het van belang dat de zorgprofessionals hun cliënten vaker doorverwijzen naar het sport- en beweegaanbod dat aansluit op hun wensen en mogelijkheden. Hierbij kan een overzicht van het sport- en beweegaanbod helpen.

Beleidsuitgangspunten:

6. De gemeente Loon op Zand zet sport en bewegen preventief in als middel in het gezondheidsbeleid (o.a. bij overgewicht).
7. In het kader van sport en gezondheid worden de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en de FIT-norm gehanteerd als uitgangspunt.
8. De gemeente stimuleert een intensieve samenwerking tussen de gemeente, de sport- en beweegaanbieders en de welzijns- en gezondheids/zorginstellingen.
9. De gemeente stimuleert de eerstelijnszorg om door te verwijzen naar het sport- en beweegaanbod.

4.3.2 Sport en maatschappelijke rol

Onder de maatschappelijke rol verstaan we de leefbaarheid en de sociale samenhang in buurten en wijken. Sport en bewegen kan hieraan een positieve bijdrage leveren, want sport en bewegen heeft ook een sociaal aspect. Een sportvereniging is een plek waar mensen elkaar ontmoeten en zorgt voor (nieuwe) verbintenissen. Hierdoor kan sport en bewegen bijdragen aan de leefbaarheid, de sociale samenhang en de maatschappelijke participatie in onze kernen.

De gemeente Loon op Zand ziet de sport- en beweegaanbieders als belangrijke schakel met de samenleving bij het leveren van een bijdrage aan de maatschappelijke vraagstukken (denk aan

eenzaamheid of sociaal isolement). Hierbij kan sport en bewegen preventief worden ingezet en maken sport- en beweegaanbieders deel uit van het voorliggend veld. Door het wijkteam dienen de inwoners doorverwezen te worden naar het sport- en beweegaanbod. De sociale wijkteams zijn op de hoogte van de sport- en beweegaanbieders in de gemeente Loon op Zand en welke ondersteuningsmogelijkheden die bieden voor welke groepen. Hierdoor kunnen ze vragen en/of behoeften van inwoners actief signaleren en hier adequaat op reageren. Hierbij kan het eerder genoemde overzicht van het sport- en beweegaanbod helpen. Hiermee voorkomen we dat inwoners een beroep gaan doen op generalistische of specialistische zorg of hulp.

Om de sportdeelname te vergroten is het belangrijk om laagdrempelig sport- en beweegaanbod in de wijken te creëren. Dit kan aansluiten bij het vrij toegankelijk zorgaanbod in de wijk (huisjes van de wijk). Hieraan willen we vorm geven door in iedere wijk en kern een plaats te realiseren waar ontmoeting plaatsvindt en waar een vrij toegankelijk aanbod van (sport)activiteiten is.

Beleidsuitgangspunten:

10. Sport en bewegen zorgt voor ontspanning en plezier, maar heeft ook een sociale functie. Sporten zorgt voor ontmoeting en (nieuwe) verbintenissen.
11. Sport en bewegen kan bijdragen aan het bevorderen van de leefbaarheid, de sociale samenhang en de maatschappelijke participatie in onze kernen.
12. Sport en bewegen wordt preventief ingezet. Het wijkteam en de consulenten van het Servicepunt verwijzen de inwoners door naar het sport- en beweegaanbod.
13. Om de sportdeelname te vergroten is het belangrijk om laagdrempelig sport- en beweegaanbod in de wijken te creëren.

4.3.3 Sport als pedagogisch instrument

Sport en bewegen levert een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren. Kinderen en jongeren die voldoende sporten en bewegen, groeien gezond op en voelen zich ook fit. Daarnaast is sport een terrein waarop ze hun talenten kunnen ontwikkelen en kunnen uitblinken.

Als kinderen vroegtijdig in aanraking komen met sport en bewegen dan zijn de positieve effecten daarvan in de meeste gevallen ook op latere leeftijd terug te vinden. Daarnaast betekent investeren in het sporten van kinderen dat ze daar het langst profijt van hebben. Dat rechtvaardigt de aandacht voor jeugd in het sportbeleid.

Het onderwijs legt het fundament voor een gezonde en sportieve levensstijl, en daarmee voor een gezonde en sportieve samenleving. Kinderen en jongeren kunnen we juist binnen de school bereiken. Een koppeling tussen onderwijs en sport is de mogelijkheid bij uitstek om jeugd en jongeren in beweging te krijgen. De gemeente Loon op Zand zet in op een sterke verbinding tussen de sport- en beweegaanbieders, het onderwijs, de kinderopvang en het naschoolse aanbod om daarmee het dagelijks sporten en bewegen te stimuleren.

Bewegingsonderwijs is een verplicht onderdeel van het lesprogramma van het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Het is van groot belang dat kinderen plezier hebben in de gymlessen, omdat plezier in hoge mate bepalend is voor hun buitenschoolse activiteiten. Kwalitatief goed bewegingsonderwijs is daarom belangrijk. De keuzes die binnen het onderwijs worden gemaakt zijn een autonome taak van het onderwijsveld. De meeste scholen in de gemeente Loon op Zand beschikken (nog) niet over een vakleerkracht voor het bewegingsonderwijs. De inzet van een vakleerkracht is een manier om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs te verbeteren. Hiervoor kan de gemeente gebruikmaken van een landelijke subsidie (programma Sport en Bewegen in de Buurt). Daarnaast kunnen de sport- en beweegaanbieders een rol spelen in het beweegonderwijs en in het voor-, tussen- en naschoolse sportaanbod. Hierdoor kunnen kinderen kennismaken met zoveel

mogelijk takken van sport. De gemeente stimuleert scholen om vakleerkrachten of sport- en beweegaanbieders in te zetten en een breed sportaanbod tijdens de gymlessen mogelijk te maken.

De sportvereniging wordt na het gezin en de school genoemd als derde opvoedmilieu. Vanwege het nauwe contact met kinderen en ouders, biedt de sport een waardevol pedagogisch instrument om een bijdrage te leveren aan het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren. Daarnaast kan sport en bewegen wat betekenen voor jongeren met leer- en/of gedragsproblemen of als onderdeel van een jeugdhulptraject. Enerzijds ligt bij de sport- en beweegaanbieder een groot potentieel aan signaleringskracht om eventuele opvoed- en opgroeiproblemen in een vroeg stadium te kunnen signaleren. Anderzijds om jongeren in de hulpverlening te begeleiden naar een sport- of beweegaanbieder. De sportvereniging is een gelijkwaardige partner in het netwerk rondom het kind. De gemeente stimuleert de eerstelijnszorg (consultatiebureau, huisartsen, fysiotherapeuten e.d.) om door te verwijzen naar het sport- en beweegaanbod.

Sport- en beweegaanbieders bieden kinderen en jongeren een plek om mee te doen, erbij te horen en te leren van en met elkaar. Het is wel van belang dat dit gebeurt in een positieve omgeving. Om de waarde van sport als pedagogisch instrument optimaal te kunnen benutten is het belangrijk dat kinderen en jongeren kunnen sporten in een fysiek en sociaal veilige omgeving. De sport- en beweegaanbieders dienen te voldoen aan de meldcode kindermishandeling.

Beleidsuitgangspunten:

14. Het is belangrijk om kinderen vroegtijdig in aanmerking te laten komen met sport en bewegen.
15. De gemeente Loon op Zand zet in op een sterke verbinding tussen de sport- en beweegaanbieders, het onderwijs, de kinderopvang en het naschoolse aanbod om daarmee het dagelijks bewegen te stimuleren.
16. De gemeente stimuleert scholen om vakleerkrachten of sport- en beweegaanbieders in te zetten en een breed sportaanbod tijdens de gymlessen mogelijk te maken.
17. Het is belangrijk om te investeren in het pedagogisch klimaat van de sport- en beweegaanbieders en om hun signaleringskracht zo optimaal mogelijk in te zetten.
18. De gemeente stimuleert de eerstelijnszorg om door te verwijzen naar het sport- en beweegaanbod (sportinclusief denken).
19. Kinderen moeten in een veilige omgeving kunnen sporten.

4.3.4 Sport en meedoen

Velen zijn actief in de sport, als actieve beoefenaar en/of als vrijwilliger. Sport brengt mensen bij elkaar en bevordert de maatschappelijke participatie en de sociale integratie. Gebrek aan participatie(mogelijkheden) kan leiden tot uitval en maatschappelijk isolement. Sport is een sociaal bindmiddel voor alle bevolkingsgroepen.

De taak van de lokale overheid bestaat vooral uit het creëren van kansen voor die groepen waarvoor de drempels voor sportdeelname (te) hoog zijn. Alle inwoners van de gemeente moeten gebruik kunnen maken van het sport- en beweegaanbod. Daarom vindt de gemeente Loon op Zand dat het sport- en beweegaanbod open en toegankelijk moet zijn voor iedereen (zowel fysiek als digitaal). De toegankelijkheid komt aan bod in paragraaf 4.4.

Daarnaast dient het sport- en beweegaanbod laagdrempelig te zijn. De meeste inwoners zijn in staat om uit eigen beweging te sporten of te bewegen. We hoeven ons daarom niet voor alle inwoners even actief in te zetten. Er zijn echter inwoners die zonder een steuntje in de rug niet kunnen meedoen met de sport- en beweegactiviteiten of waar de kans op uitval hoog is. Deze mensen proberen we zo goed mogelijk te faciliteren, zodat ze wel kunnen meedoen. Daarbij kan gedacht worden aan de jeugd, de senioren, mensen met een beperking en minima. Een gebrek aan geld mag nooit een belemmering

zijn om aan sport te doen. De mensen met een Samen-Loont-pas stimuleren we om deze in te zetten bij één van de sport- en beweegaanbieders.

Tenslotte stimuleert de gemeente sport- en beweegaanbieders om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders in te zetten als vrijwilliger. Deze inwoners leren allerlei vaardigheden die ze helpen in een zoektocht naar een baan. Daarnaast is een sportvereniging ook een vindplaats voor stages en werkervaringsplaatsen. Bij de vereniging zelf of bij de ondernemers die verbonden zijn aan de sportclub.

Beleidsuitgangspunten:

20. Het sport- en beweegaanbod moet open en toegankelijk zijn voor iedereen (fysiek en digitaal). De gemeente Loon op Zand streeft ernaar dat zoveel mogelijk inwoners kunnen meedoen aan sport.
21. Het sport- en beweegaanbod is laagdrempelig. Er zijn inwoners die zonder een steuntje in de rug niet kunnen meedoen met sport- en beweegactiviteiten of waar de kans op uitval hoog is. Deze mensen proberen we zo goed mogelijk te faciliteren zodat ze wel meedoen.
22. De gemeente informeert en stimuleert de inwoners om de Samen-Loont-pas in te zetten bij een sport- en beweegaanbieder.
23. De gemeente stimuleert sport- en beweegaanbieders om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders in te zetten als vrijwilliger.

4.3.5 Sport in relatie tot recreatie

Met recreatie bedoelen we sport en bewegen in de openbare ruimte en in het buitengebied van onze gemeente. Denk daarbij aan de aanleg en aan goed onderhoud van de openbare recreatievoorzieningen als wandel-, fiets-, ruiter- en skeelerroutes en aan de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de natuurgebieden. Daarnaast kunnen evenementen op het gebied van sport en bewegen een positieve invloed hebben op recreatie en toerisme. Sportevenementen hebben vaak een voorbeeldfunctie voor de (jeugdige) inwoners en gelden daarom als instrument voor sportstimulering.

De openbare ruimte wordt steeds belangrijker als setting voor actieve vormen van recreatie, (informele) sportbeoefening en sportevenementen. Vooral voor volwassenen en ouderen. Daarnaast is het van belang de woonomgeving zodanig in te richten dat het kinderen uitnodigt tot actieve vormen van buitenspelen en voor ouderen om het als ontmoetingsruimte te gebruiken. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte wordt vooraf (bij planvorming) bekeken hoe sport en bewegen zo veel mogelijk kan worden gestimuleerd (sport-inclusief denken). Daarnaast draagt de gemeente zorg voor kwalitatief en kwantitatief voldoende speelruimte in de wijken en buurten.

De nieuwe omgevingswet vraagt gemeenten om een omgevingsvisie te ontwikkelen waarin ze kunnen aangeven hoe de inrichting van de leefomgeving bijdraagt aan de gezondheidsbevordering. Hierin ligt een kans om slagen te maken richting een meer beweegvriendelijke omgeving, die mensen stimuleert tot meer actieve vormen van verplaatsen, spelen en sportieve vormen van recreatie in de openbare ruimte.

Beleidsuitgangspunten:

24. De gemeente Loon op Zand richt de openbare ruimte zo in dat deze uitnodigt tot sporten en bewegen. Bij de (her) inrichting van de openbare ruimte wordt vooraf (bij planvorming) bekeken hoe sport en bewegen zo veel mogelijk kan worden gestimuleerd (sport-inclusief denken).
25. De gemeente draagt zorgt voor kwalitatief en kwantitatief voldoende speelruimte in de wijken en buurten.

4.4 Buitensportaccommodaties

De sportvoorzieningen vormen een basisvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen. In de gemeente Loon op Zand vindt sport en bewegen plaats in:

- De openbare ruimte (zie vorige paragraaf).
- De gymzalen: voor het bewegingsonderwijs geldt dat de gemeente de plicht heeft om te voorzien in voldoende gymaccommodaties.
- De binnensportaccommodaties (beschreven in het accommodatiebeleid).
- De buitensportaccommodaties.

In deze paragraaf gaan we in op de buitensportaccommodaties.

De buitensportverenigingen zijn verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties. De zes verenigingen die in 1999 zijn geprivatiseerd ontvangen daarvoor van de gemeente een exploitatievergoeding. De twee tennisverenigingen en de Cochonnetclub die eerder zijn geprivatiseerd ontvangen geen exploitatievergoeding. De gemeente maakt onderscheid naar onderdelen van de accommodatie die nodig zijn voor de beoefening van de sport (zoals de velden, de kleed- en wasgelegenheid en de trainingsverlichting) en de niet-sport standaardvoorzieningen (zoals de kantine). De niet-sport standaardvoorzieningen komen voor rekening van de vereniging. De buitensportvereniging is zelf verantwoordelijk voor het afsluiten (en de kosten) van een opstal-, inboedel en brandverzekering.

In deze paragraaf beschrijven we de beleidsuitgangspunten voor de buitensportaccommodaties op het gebied van spreiding, aanbod en capaciteit, multigebruik, kwaliteit, duurzaamheid en bereikbaarheid, bruikbaarheid, toe- en uitgankelijkheid (BBTU). Tenslotte beschrijven we de visie van de gemeente Loon op Zand over het realiseren van nieuwe buitensportaccommodaties.

Spreiding
De inwoners van de gemeente Loon op Zand hebben toegang tot het sport- en beweegaanbod in of nabij hun eigen woonomgeving. Er moet een evenwichtige spreiding zijn van het aanbod over de gemeente. Een evenwichtige spreiding ontstaat door rekening te houden met de geografische kenmerken en daarnaast aan te sluiten op de specifieke behoefte van de bewoners. De gemeente Loon op Zand is van mening dat in elke dorpskern een passend sport- en beweegaanbod moet zijn mits uit de sportbondrichtlijnen blijkt dat de behoefte lager ligt dan 0,6. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Aanbod en capaciteit
Het is belangrijk om een goed beeld te hebben van de onder- en overbezetting van de velden en de kleedkamers bij de sportcomplexen. Inzicht in het gebruik van de complexen wordt verkregen door de bestaande situatie te vergelijken met een berekening op basis van de sportbondrichtlijnen. Het gaat om **richtlijnen**, maar daarbij is ook de praktische uitvoerbaarheid van belang. Sommige verenigingen hebben specifieke kenmerken (bijvoorbeeld veel jeugdleden). In dat geval zoekt de gemeente met de vereniging naar een maatwerkoplossing. Voorbeelden hiervan zijn het capaciteitsprobleem van Uno Animo en de huur van de velden van voetbalvereniging Blauw Wit. Door de huur van de velden van derden is het mogelijk om aan de richtlijn te voldoen, maar als dit niet meer mogelijk is ontstaat een probleem bij Blauw Wit.
Op termijn voldoen de buitensportcomplexen aan de richtlijnen (zie bijlage 4).

- Met een ledenaantal, teams of speelbehoefte beneden de richtlijn van 1,0 is er sprake van onderbezetting. Mocht dit 0,6 of lager zijn (van de bondsnorm van een veld) verwacht de gemeente inspanningen van de verenigingen om meer leden te werven en/of een samenwerking met andere verenigingen te zoeken. Mocht na verloop van tijd blijken dat bepaalde capaciteit niet wordt gebruikt, dan kan de betreffende vereniging het veld en/of kleedkamer in eigen beheer nemen zonder vergoeding van de gemeente.

- Met een ledenaantal, teams of speelbehoefte van 1,0 hebben de verenigingen of gebruikers voldoende capaciteit.
- Met een ledenaantal, teams of speelbehoefte boven de richtlijn van 1,6 kan worden besloten om een extra veld aan te leggen. Dit geldt niet als blijkt dat de extra capaciteit tijdelijk nodig is. De gemeente wil op deze manier kapitaalvernietiging voorkomen.

Multigebruik
Multigebruik is het gebruik van de buitensportaccommodatie door derden waarvan de aangeboden diensten complementair kunnen zijn, dan wel dat de uitvoering van activiteiten elkaar niet negatief beïnvloeden. Afhankelijk van de aanwezige behoeften en omgeving kan dit gebruik per sportcomplex verschillend worden vormgegeven. De gemeente Loon op Zand stimuleert het multigebruik van de velden en de kantines zolang het bestemmingsplan en/of de drank- en horecawet dit toestaat.

Kwaliteit
De gemeente zet zich in voor het behoud van een goed kwaliteitsniveau van de sportcomplexen. Een bepaald kwaliteitsniveau is nodig voor de sportverenigingen om hun sport (veilig) uit te kunnen oefenen. In beginsel gaan we uit van de richtlijnen van de sportbonden. Dit geldt voor zowel de velden met de opstallen, als voor de technische installaties en het openbaar groen. Voor het behoud van een goed kwaliteitsniveau van de sportcomplexen zijn meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) belangrijk. Hierbij wordt uitgegaan van (wettelijke) eisen en richtlijnen die te vinden zijn in bijlage 3.
Sportverenigingen met een MJOP voldoen aan de criteria:

1. De sportvereniging is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het sportcomplex;
2. De sportvereniging heeft een ingebruikgevingsovereenkomst met de gemeente;
3. De vereniging is aangesloten bij een sportbond die overkoepeld wordt door de NOC*NSF.

De sportverenigingen voeren het beheer en onderhoud uit volgens het opgestelde MJOP en de gemeente ziet hier actief op toe. Het onderhoud van de kleedkamers vindt plaats op niveau 3 (conform NEN 2767). Voor de velden en groenelementen geldt een onderhoudsniveau B (conform CROW publicatie 323). Het onderhoud mag niet lager dan bovengenoemd niveau scoren en ernstige gebreken dienen te worden voorkomen. De meerkosten van kunstgrasvelden t.o.v. natuurgrasvelden (investering en onderhoudskosten) komen voor de rekening van de verenigingen zelf.

Duurzaamheid
Ook de sport kan bijdragen aan een duurzamere samenleving. De gemeente Loon op Zand adviseert en ondersteunt de sportverenigingen bij (de implementatie van) duurzaamheidsmaatregelen en het gebruik van gerelateerde subsidiemogelijkheden. Er bestaat een landelijke Subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS) en een provinciaal duurzaamheidsplatform sport. De gemeente Loon op Zand draagt bij aan het bekendmaken van deze regeling en platform. Nieuwe accommodaties dienen te voldoen aan de vereisten van de landelijke duurzaamheidseisen (BENG Bijna Energieneutraal Bouwen). Bij nieuwbouw is het belangrijk om duurzaamheid mee te nemen in het programma van eisen als één van de selectiecriteria.

Bereikbaarheid, bruikbaarheid, toe- en uitgankelijkheid (BBTU)
De gemeente Loon op Zand wil voor iedereen fysiek en digitaal toegankelijke buitensportcomplexen. Alle inwoners dienen gebruik te kunnen maken van de sportcomplexen, ook als ze een beperking hebben. Bij nieuwbouw of renovatie van bestaande gebouwen wordt een toegankelijkheidstoets voorgesteld, waarbij in een zo vroeg mogelijk stadium rekening wordt gehouden met de bereikbaarheid, bruikbaarheid, toe- en uitgankelijkheid. Deze gebouwen dienen te voldoen aan de gestelde normen in het handboek 'Toegankelijkheid Gebouwen' en aan het keurmerk Internationaal Toegankelijkssymbool (ITS). Bij bestaande bouw is het ook belangrijk om te voldoen aan het ITS zolang het betaalbaar of renderend is. Voor de inrichting van het parkeerterrein gelden de CROW criteria.

Beleidsuitgangspunten:

26. Elke dorpskern van de gemeente Loon op Zand heeft een passend sport- en beweegaanbod.
27. De behoefte is leidend voor het aantal velden en kleedkamers.
28. We stimuleren multigebruik van de velden en kantines zolang het bestemmingsplan en/of drank- en horecawet dit toestaat.
29. De buitensportcomplexen voldoen op termijn aan de sportbondrichtlijnen. Dit geldt voor zowel de velden en de opstallen, als voor het openbaar groen en de technische installaties.
30. Voor de kwaliteit van de buitensportcomplexen is een MJOP belangrijk. Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd conform dit MJOP.
31. De gemeente Loon op Zand adviseert en ondersteunt de sportverenigingen bij (de implementatie van) duurzaamheidsmaatregelen en het gebruik van gerelateerde subsidiemogelijkheden. Nieuwbouw dient te voldoen aan de vereisten van de landelijke duurzaamheidseisen (BENG).
32. Voor iedereen fysiek en digitaal toegankelijke buitensportcomplexen.

Realiseren van buitensportaccommodaties

Om sport en bewegen mogelijk te maken en te stimuleren vindt de gemeente Loon op Zand het belangrijk dat er voldoende sportaccommodaties van goede kwaliteit zijn. Met voldoende sportaccommodaties bedoelen we dat er een match is tussen vraag en aanbod. De sportverenigingen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het realiseren van een accommodatie. De keuzes die gemaakt worden ten aanzien van het behalen van de technische afschrijvingstermijn van de kleedkamers liggen bij de sportverenigingen. De financiële verordening van de gemeente geeft de afschrijvingstermijnen van de gebouwen aan die we hanteren en waaraan de sportverenigingen moeten voldoen. Als een vereniging zelf niet of niet voldoende in staat is om een accommodatie te realiseren dan is de gemeente bereid om mee te werken aan het realiseren van een nieuwe accommodatie of een uitbreiding van een bestaande accommodatie voor zover het een basissportvoorziening (voetbal, hockey, handbal, tennis) betreft. Deze medewerking kan bijvoorbeeld bestaan uit een garantstelling voor een lening (samen met Stichting Waarborgfonds Sport) of een inhoudelijke ondersteuning bij vraagstukken omtrent de accommodatie. Voorwaarde voor het realiseren van een nieuwe accommodatie is dat volgens objectieve normen wordt aangetoond dat de accommodatie echt nodig is. Dit kan bijvoorbeeld door aan te geven dat met de beschikbare accommodatie de vereniging niet in staat is al haar leden te laten sporten of nieuwe leden toe te laten.

5. Wat is daarvoor nodig?

Om de beleidsuitgangspunten uit het vorige hoofdstuk te realiseren zet de gemeente Loon op Zand de volgende beleidsinstrumenten in: sportstimulering, verenigingsondersteuning, subsidie en de (buiten)sportaccommodaties. In dit hoofdstuk vertalen we de beleidsuitgangspunten uit het vorige hoofdstuk in concrete actiepunten met het benodigde budget en de prioritering.

5.1 Sportstimulering

Met sportstimulering beoogt de gemeente dat zoveel mogelijk inwoners zo vaak mogelijk deelnemen aan sport. De sportstimuleringsactiviteiten dienen zo veel mogelijk complementair te zijn aan de verenigingsactiviteiten. Het stimuleren van topsport en talentontwikkeling vormen geen onderdeel van het gemeentelijk sportbeleid.

Speciale aandacht gaat binnen het sportbeleid uit naar het stimuleren van sportdeelname van:

- Jeugd. Als kinderen vroegtijdig in aanraking komen met sport en bewegen dan zijn de positieve effecten daarvan in de meeste gevallen ook op latere leeftijd terug te vinden. Daarnaast betekent investeren in de jeugd dat ze daar het langst profijt van hebben.
- Senioren. Met het oog op vergrijzing is het bevorderen van de sportdeelname van senioren belangrijk en om voor deze doelgroep aangepast aanbod te ontwikkelen en aan te bieden. Het in beweging krijgen en houden van senioren is niet alleen belangrijk op het gebied van gezondheid, maar zorgt er tevens voor dat senioren uit hun isolement en eenzaamheid worden gehaald en een dagbesteding hebben.
- Mensen met een beperking. Uit onderzoek is gebleken dat mensen met een beperking in het algemeen minder vaak sporten dan mensen zonder een beperking. Naast sportstimulering van de mensen met een beperking, is de toegankelijkheid ook een aandachtspunt bij de sportaccommodaties (paragraaf 5.4).
- Minima. De gemeente wil dat ook de minima zoveel mogelijk sporten en bewegen. Een gebrek aan geld mag nooit een belemmering zijn om aan sport te doen.

Bij het stimuleren van deze groepen wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht bij het mogelijk maken en versterken van maatschappelijke participatie door alle inwoners (inclusief beleid).

In onderstaand schema vertalen we de beleidsuitgangspunten (de nummers verwijzen naar de uitgangspunten uit hoofdstuk 4) naar concrete acties met het benodigde budget en de prioritering. Prioritering hebben we ingedeeld naar: * Lage prioriteit ** Matige prioriteit *** Hoge prioriteit.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Financiering	Prioritering
Beleidsuitgangspunt 1+2+13+21 Laagdrempelig aanbod Sport- en beweegstimulering kwetsbare doelgroepen	Brede Regeling Combinatiefuncties (hoofdstuk 3). Uitbreiding regeling voor 2019 tot en met 2022. Verkennend onderzoek m.b.t. invulling.	€ 105.696,00 (Rijksmiddelen)	***
Beleidsuitgangspunt 3 Overzichtelijk sport- en beweegaanbod + aanspeekpunt	Programma ‘Kennismaken met sport in de gemeente Loon op Zand’[2] + sociale beweegkaart[3] + sportloket[4].	Uren binnen huidige formatie	***

[2] Een programma voor de inwoners om kennis te maken met en clinics te volgen van de sport- en beweegaanbieders in de gemeente Loon op Zand.
[3] De sociale beweegkaart is voor inwoners om het sport- en beweegaanbod te kunnen vinden, maar ook voor zorgprofessionals om cliënten door te kunnen verwijzen naar het juiste sport- en beweegaanbod.
[4] Voor informatie en vragen over sport kunnen inwoners en sportverenigingen terecht bij het sportloket van de gemeente.

Beleidsuitgangspunt 6 Preventieve inzet sport in gezondheidsbeleid	Aandacht voor gezondheidsthema's (rookvrije sportvereniging, alcohol e.d.) i.s.m. GGD+ Nationale Diabetes Challenge + verkenning ketenaanpak overgewicht	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 7 Nederlandse Norm Gezond Bewegen / Fitnorm	De norm wordt gebruikt voor de evaluatie van de sport- en beweegnota (zie hoofdstuk 8)	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	N.v.t.
Beleidsuitgangspunt 8 samenwerking gemeente, sport- en beweegaanbieders, welzijns- en gezondheids/ zorginstellingen	Buurtsportcoach als schakel inzetten	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 9 + 18 Doorverwijzing 1e lijnszorg naar sport- en beweegaanbod	Sociale beweegkaart	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 10 + 11 Sociale functie sport + sport en leefbaarheid, sociale cohesie en participatie	Onder de aandacht brengen bij vraagstukken van aanpalende beleidsterreinen	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 12 Doorverwijzing sportaanbod door wijkteam en consulenten SP	Sociale beweegkaart en informatiebijeenkomsten	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 14 Kinderen vroegtijdig in aanraking met sport	Verkennend onderzoek invulling Brede Regeling Combinatiefuncties (zie boven)	Rijksmiddelen (zie boven)	***
Beleidsuitgangspunt 15 + 16 Samenwerking sport, onderwijs en kinderopvang en breed sportaanbod tijdens gymlessen	Stimuleren inzet vakleerkrachten of sportverenigingen	Rijksmiddelen (zie boven)	***
Beleidsuitgangspunt 17 Pedagogisch klimaat + signaleringkracht sport- en beweegaanbieders	Versterken en verbreden verenigingsondersteuning	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 19 Veilig sportklimaat	Versterken en verbreden verenigingsondersteuning	Koppeling met sportakkoord	**
Beleidsuitgangspunt 20 Open en toegankelijk sportaanbod	Inclusief beleid	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 21 Sport- en beweegstimulering mensen met een beperking	Regionaal programma Aangepast sporten (Uniek Sporten) + verbeteren bekendheid Steunpunt Aangepast Sporten	€3.630,00 structurele middelen binnen begroting beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 22 Stimuleren inzet Samen-Loont-pas sportverenigingen	Maken van een communicatieplan	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 23 Stimuleren inzet mensen met afstand tot arbeidsmarkt en statushouders als vrijwilliger	Doorontwikkeling van Baanbrekers en de uitwerking van de ambitie rondom de vrijwillige inzet	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 24 Openbare ruimte inrichten die uitnodigt tot sporten en bewegen	Bij (her) inrichting van de openbare ruimte bij planvorming zo veel mogelijk sport-inclusief denken.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**

Beleidsuitgangspunt 25 Kwalitatief en kwantitatief voldoende speelruimte	Verankering in het speelruimtebeleid (loopt tot 2025)	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**

5.2 Verenigingsondersteuning

De gemeente Loon op Zand ziet de sportverenigingen als belangrijke partners in de uitvoering van het sportbeleid. Het is daarom belangrijk dat de gemeente hen stimuleert en ondersteunt in het oppakken van de maatschappelijke ambities. De ondersteuning bestaat uit het dusdanig versterken van de verenigingen zodat zij (nog) beter in staat zijn in het oppakken van deze ambities zodat ze op termijn deze rol zelfstandig kunnen vervullen. Het is hiervoor van belang dat de sportverenigingen vitaal zijn. Dat betekent dat ze op zowel de korte als lange termijn organisatorisch en financieel gezond zijn. De gemeente ondersteunt de sportverenigingen bij organisatorische en bestuurlijke vraagstukken, stimuleert de maatschappelijke betrokkenheid en bevordert de samenwerking tussen de sportverenigingen en de andere maatschappelijke partijen.

De gemeente vindt de infrastructuur van gezonde, vitale verenigingen een basis voor een goed sportklimaat. Door het creëren en in stand houden van deze sportverenigingen wordt een goede en laagdrempelige sportinfrastructuur binnen de gemeente Loon op Zand gewaarborgd. Zo'n structuur is een voorwaarde om inwoners te stimuleren om te gaan sporten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Financiering	Prioritering
Beleidsuitgangspunt 5 Verenigingsondersteuning	Versterken en verbreden verenigingsondersteuning	Uren binnen huidige formatie	***
Beleidsuitgangspunt 5 Verenigingsondersteuning	Regeling deskundigheidsbevordering i.r.t. vrijwilligerswerkbeleid	Nader te bepalen	**
Beleidsuitgangspunt 5 Verenigingsondersteuning	Het opstellen van vrijwilligerswerkbeleid	Nader te bepalen	***
Beleidsuitgangspunt 5 Verenigingsondersteuning	Het oprichten van een sportraad	Koppeling met sportakkoord	***

5.3 Subsidies

De gemeente Loon op Zand verstrekt op dit moment jeugdsportsubsidie. Deze subsidie is in het verleden ingevoerd als subsidie voor jeugdleden, waarbij per jeugdlid een bepaald bedrag wordt toegekend. Deze subsidie blijft bestaan, maar op basis van deze sport- en beweegnota willen we de grondslag loslaten. Om in aanmerking te komen voor een sportsubsidie dient een vereniging aan te tonen een bijdrage te leveren aan de geformuleerde doelstellingen. Zo wordt een koppeling gerealiseerd tussen de verleende gemeentelijke subsidie en de bijdrage die wordt geleverd aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen en de daarmee gerealiseerde maatschappelijke effecten. Uiteraard wordt hierbij rekening gehouden met de tijd die sportverenigingen nodig hebben om zich aan te passen en te vormen naar de nieuwe subsidiestructuur.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Financiering	Prioritering
Beleidsuitgangspunt 5 Sport als middel inzetten	Het aanpassen van de regeling jeugdsportsubsidie	Het beschikbare budget van € 30.207,00 / structurele middelen binnen begroting beschikbaar	**

5.4 Buitensportaccommodaties

Van oudsher leveren gemeenten de belangrijkste bijdrage aan sport op het gebied van sportaccommodaties. Sportaccommodaties worden door gemeenten ingezet als instrument om de sportbeoefening onder de inwoners te stimuleren. Een goede sportinfrastructuur is een voorwaarde om de beleidsuitgangspunten te realiseren. Sportbeoefening kan niet zonder kwalitatief goede en bereikbare voorzieningen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Financiering	Prioritering
Beleidsuitgangspunt 26 Elke kern passend sportaanbod	Buitensportaccommodaties en sport in de wijk (inzet buurtsportcoach)	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 27 Behoefte leidend voor aantal velden en kleedkamers	(Behoefte) onderzoek + sportbondrichtlijnen	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 28 Multigebruik	Mogelijkheden voor het onderwijs (gym, sportdag) en de buurtsportcoach	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	**
Beleidsuitgangspunt 29 Sportbondrichtlijnen	(Behoefte) onderzoek + sportbondrichtlijnen	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 30 Kwalitatieve goede sportaccommodaties	- Aanpassen overeenkomsten. - Recht van opstallen.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 31 Duurzaamheid	Energiescans	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***
Beleidsuitgangspunt 32 Toegankelijkheid buitensportcomplexen	Inclusief beleid (Fase 1)	Uren binnen huidige formatie beschikbaar	***

6. Financiën

In het vorige hoofdstuk is in beeld gebracht hoe de beleidsuitgangspunten worden vertaald in concrete acties met daaraan gekoppeld een budget en een prioritering. In dit hoofdstuk zetten we uiteen hoe het huidige sportbudget eruit ziet en gaan we in op de financiering van de uitvoering van deze sport- en beweegnota.

6.1 Huidige sportbudget

Het huidige sportbudget ziet er als volgt uit[5]:

	2020	2021	2022	2023
Sportstimulering (= sport als middel)				
Aangepast sporten	€ 3.630,00	€ 3.630,00	€ 3.630,00	€ 3.630,00
(Jeugd) sportsubsidie	€ 30.207,00	€ 30.207,00	€ 30.207,00	€ 30.207,00
Brede Regeling Combinatiefuncties				
- Baten (Rijksmiddelen) beschikbaar	€ 81.219,00	€ 81.219,00	€ 81.219,00	€ 81.219,00
- Baten (Rijksmiddelen) bij te ramen	€ 24.477,00	€ 24.477,00	€ 24.477,00	€ 24.477,00
- Lasten	€ 105.696,00	€ 105.696,00	€ 105.696,00	€ 105.696,00
Meer bewegen voor ouderen	€ 3.075,00	€ 3.075,00	€ 3.075,00	€ 3.075,00
Buitensportaccommodaties (=sport als doel)				
Exploitatievergoedingen	€ 365.928,00	€ 365.928,00	€ 365.928,00	€ 365.928,00
Toezichthoudende rol	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Actualisatie MJOP's	-	-	€ 15.000,00	-
Huur grond Blauw Wit	€ 3.594,00	€ 3.594,00	€ 3.594,00	€ 3.594,00
Totaal				
Totaal inkomsten sport	€ 105.696,00	€ 105.696,00	€ 105.696,00	€ 105.696,00
Totaal uitgaven sport	€ 522.130,00	€ 522.130,00	€ 522.130,00	€ 537.130,00

Aangepast sporten
Sinds een aantal jaren participeert de gemeente Loon op Zand in het regionale steunpunt Aangepast Sporten. Dit steunpunt organiseert en ondersteunt activiteiten om mensen met een beperking te laten sporten. De gemeente Loon op Zand draagt hier financieel € 3.630,00 aan bij. Deze bijdrage wordt gebruikt voor het inrichten van sportloketten, deskundigheidsbevordering, aanbieden van lokale en regionale sportactiviteiten en het aanbieden van speciale sportactiviteiten.

Jeugdsportsubsidie
Het doel van de jeugdsportsubsidie is het bevorderen van de sportdeelname van alle kinderen. Op basis van deze sport- en beweegnota willen we deze grondslag loslaten. Om in aanmerking te komen voor een sportsubsidie dient een vereniging aan te tonen een bijdrage te leveren aan de geformuleerde doelstellingen.

Brede Regeling Combinatiefuncties
In hoofdstuk 3 staat dat het ministerie van VWS samen met gemeenten, de sportverenigingen en het bedrijfsleven wil bevorderen dat er lokaal (meer) kansrijke verbindingen ontstaan tussen sport- en beweegaanbieders en andere partijen. De gemeente Loon op Zand neemt structureel deel aan deze landelijke regeling en ontvangt hiervoor rijksmiddelen. In onderstaande tabel staat hoe deze middelen worden besteed. Voor het jaar 2019 tot en met 2022 hebben we een uitbreiding van het aantal fte's aangevraagd bij het rijk. Deze fte's willen we invullen op basis van dit sportbeleid.

[5] Dit is afgedekt binnen de huidige begroting.

Brede regeling Combinatiefuncties	2019	2020	2021	2022
Rode Loper	€ 40.036,00	€ 40.036,00	€ 40.036,00	€ 40.036,00
ContourdeTwern	€ 25.023,00	€ 25.023,00	€ 25.023,00	€ 25.023,00
CLIP	€ 2.002,00	€ 2.002,00	€ 2.002,00	€ 2.002,00
Sport BSO	€ 12.011,00	Nog in te vullen	Nog in te vullen	Nog in te vullen
Nog in te vullen	€ 26.624,00	€ 39.299,00	€ 39.299,00	€ 39.299,00
Totaal	**€ 105.696,00**	**€ 106.360,00**	**€ 106.360,00**	**€ 106.360,00**

Meer bewegen voor ouderen
De gemeente geeft de KBO's een subsidie in het kader van 'Meer bewegen voor ouderen'.

Buitensportaccommodaties
Het grootste deel van het sportbudget is bedoeld voor het onderhoud van de sportaccommodaties. In 2018 zijn meerjaren onderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld voor de buitensportverenigingen die van de gemeente een exploitatievergoeding krijgen. Het budget van € 365.928,00 is gebaseerd op deze onderhoudsplannen. Elke vier jaar worden deze geactualiseerd en daarvoor is €15.000,00 beschikbaar. Daarnaast is een jaarlijks bedrag van €10.000,00 beschikbaar voor de rol van toezichthouder van de gemeente. Tenslotte krijgt voetbalvereniging Blauw Wit een jaarlijkse subsidie van €3.594,00 ter compensatie van de huurlasten voor een deel van de grond van het door hen gebruikte sportpark. Andere verenigingen in de gemeente Loon op Zand hebben de door hen gebruikte sportaccommodaties ook 'om niet' in gebruik. Hiermee trekken we de situatie met de andere verenigingen gelijk.

6.2 Financiën

De eerste versie van de sport- en beweegnota is in de opiniërende raadsvergadering van 9 mei 2019 behandeld. In deze nota werd gevraagd om een incidenteel budget van € 36.000,00 en een structureel budget van € 27.000 (zie ook bijlage 5). Er werden twee scenario's geschetst:

- **Scenario 1**: volledige toekenning (zie ook bijlage 5).
- **Scenario 2**: geen toekenning.

Vanwege de financiële situatie waarin de gemeente Loon op Zand zich momenteel verkeert is de nota niet meer behandeld tijdens de besluitvormende raadsvergadering van 16 mei 2019. De sport- en beweegnota is op dat moment 'on hold' gezet.

Gezien de huidige financiële situatie is het voorstel om naast het huidige sportbudget alleen een flexibel sportbudget van €7.500,00 op te nemen in de begroting. Het sportbudget zit nagenoeg vast in verplichtingen. Het flexibele sportbudget geeft vrije ruimte om aan initiatieven tegemoet te komen, extra sportactiviteiten te initiëren en verenigingen te ondersteunen. Het gaat om een structureel budget met ingang van 2021.

Daarnaast pakken we de initiatieven op waarvoor uren in de begroting aanwezig zijn of waarin we een koppeling maken met het sportakkoord waarvoor rijksmiddelen beschikbaar komen in 2020 en 2021.

De conclusie is daarom om de sport- en beweegnota in deze gewijzigde vorm vast te stellen.

7. Uitvoering sportbeleid

Na vaststelling van de sport- en beweegnota hebben we een richting die we de komende jaren willen inslaan. De gemeente vertaalt de nota in een tweejaarlijks uitvoeringsplan waarin staat beschreven hoe de gemeente de ambities gaat realiseren. Dit vormt de basis voor de werkzaamheden in de gemeente Loon op Zand in die twee jaar. Het uitvoeringsplan wordt door het college vastgesteld.

Het uitvoeringsplan gaat binnen de gestelde kaders dieper in op:

- De activiteiten we op basis van de sport- en beweegnota gaan opzetten;
- De samenwerkingspartners;
- Het tijdspad;
- De middelen.

De afgelopen jaren heeft de gemeente Loon op Zand nieuwe plannen steeds meer samen met alle betrokkenen vormgegeven. Bij het uitvoeringsplan werken we samen met de sportverenigingen (individueel en collectief via de sportraad), maatschappelijke organisaties en de onderwijsinstellingen. De lijn die is ingezet bij het opstellen van deze sport- en beweegnota wordt hiermee doorgezet.

8. Evaluatie

Evaluatie is een belangrijke stap om vast te stellen of de gestelde doelstellingen ook daadwerkelijk zijn bereikt. Evaluatie is een vast onderdeel van het beleidsproces.

Een goede evaluatie is echter niet alleen een administratieve verplichting ter verantwoording van bestede middelen en subsidies, maar ook een manier om te achterhalen of de beoogde doelen daadwerkelijk gerealiseerd worden en wat er op dat punt goed ging en wat beter kan. Zo zorgen we dat de geformuleerde doelen geen lege woorden blijven, maar dat hier doelgericht op wordt aangestuurd.

Om de sport- en beweegdeelname van onze inwoners te meten kunnen we gebruik maken van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en/of de FIT-norm. Hierbij kunnen we de bestaande onderzoeken (monitors) van de GGD benutten.

Het wordt lastiger hoe de meerwaarde van sport moet worden uitgedrukt nu sport vaker wordt ingezet als middel om sociale doelstellingen te bereiken. De sociale effecten van sport (tegengaan vandalisme, vermindering eenzaamheid, leefbaarheid) zijn aannemelijk, maar er is (nog) slechts in beperkte mate ‘harde’ wetenschappelijke onderbouwing van deze effecten.

Het speelveld van sport en sociaal domein is een speelveld waarop we resultaat niet alleen op cijfers kunnen baseren. Lang niet altijd is het mogelijk interventies of beleid kwantitatief te monitoren en/of een kwantitatieve effectmeting uit te voeren. In dat geval wordt gekozen voor een kwalitatieve aanpak. Kwalitatief onderzoek kan nuttig zijn om letterlijk met de doelgroepen in gesprek te gaan, te leren hoe zij beleid of interventies ervaren en suggesties op te halen voor aanpassingen van het beleid of de ingezette interventies. Het gaat niet altijd (alleen maar) om tellen, maar ook om vertellen.

De gemeente Loon op Zand houdt een tussenevaluatie in 2025 en een eindevaluatie in 2029. Dit doen we door evaluatiegesprekken te houden met de betrokkenen. Bij betrokkenen kan gedacht worden aan de sport- en beweegaanbieders / sportraad, de maatschappelijke partners, de deelnemende inwoners en het onderwijs.

Het evalueren van de inzet van sport in het sociale domein vraagt dus altijd om een combinatie van kwantitatief en kwalitatief onderzoek. Dat geeft het meest complete beeld. Bij evalueren gaat het vooral om leren en doorontwikkelen en niet om afrekenen.











Bezoekadres Het Klavier

Anton Pieckplein 1, Kaatsheuvel

Postadres Postbus 7, 5170 AA Kaatsheuvel

Telefoon 0416 - 289111

Website: www.loonopzand.nl
E-mail: info@loonopzand.nl

Bijlage 1 Trends en ontwikkelingen (uit Sport Toekomstverkenning 2016 SCP / RIVM)

Demografische factoren:

- Door de **vergrijzing** verandert de samenstelling van de bevolking. De komende decennia neemt de gemiddelde leeftijd van de Nederlandse bevolking verder toe. Er komen naar verhouding meer 65-plussers en de Nederlander wordt steeds ouder. De vergrijzing leidt op termijn tot minder sportdeelname. Dit wordt (gedeeltelijk) gecompenseerd door mensen die nu 55 jaar zijn en meer aan sport doen dan de 55-jarigen van twintig jaar geleden. Absoluut gezien worden 55-plussers een steeds groter deel van het totaal aantal sporters. Ondanks dat ouderen minder sporten, besteden ze wel meer tijd aan bewegen. De vergrijzing kan daardoor een positief effect hebben op het voldoen aan de beweegnormen. Verenigingen met veel jeugdleden krijgen het zwaarder op het moment dat het aantal jongeren afneemt. Dit kan een bedreiging vormen voor de sportverenigingen. Naar alle waarschijnlijkheid zal in de toekomst minder behoefte zijn aan sportaccommodaties doordat het aantal sportverenigingsleden zal dalen. Daarnaast leidt deze demografische ontwikkeling tot een vermindering van het aantal leerlingen en dit betekent dat minder vraag komt naar sportaccommodaties (met name gymzalen).
- Meer **huishoudens met een andere samenstelling**. De gemiddelde huishoudensgrootte neemt nog af tot 2025, maar blijft daarna stabiel op gemiddeld 2,06 personen per huishouden. De daling wordt mede veroorzaakt door individualisering, vergrijzing en een toenemend aantal echtscheidingen (MinBZK 2013). De relatie tussen huishoudensgrootte/-samenstelling en sportindicatoren richt zich voornamelijk op het missen van sociale steun om aan sport of bewegen te gaan doen of op de tijdsdruk die ontstaat in gezinnen met jonge kinderen waardoor sportdeelname van vooral de moeders lager is. Tegelijkertijd zijn het ook juist de volwassenen met kinderen die actief zijn als vrijwilliger in de sport.
- Veranderende **etnische samenstelling** van de bevolking. Het aandeel niet-westerse migranten in de bevolking groeit. Niet-westerse migranten maken in 2030 ruim 14% van de bevolking uit. Dat percentage loopt in de jaren daarna nog licht op. Lokaal en regionaal bestaan grote verschillen. Niet-westerse migranten voldoen minder vaak aan de beweeg- en/of fitnorm (Hildebrand et al. 2013). Ook het percentage migranten dat lid is van een sportvereniging is lager dan het percentage autochtone Nederlanders. Diversiteit in etnische achtergronden in de samenleving betekent dat traditioneel populaire sporten in populariteit kunnen afnemen en er nieuwe sporten voor in de plaats komen (Vogels 2014, Synergia 2015).

Sociaal-culturele factoren:

- De **hoeveelheid vrije tijd** nam af in de periode 1975-2000, waarna deze stagneerde en weer licht toenam in de periode 2000-2005. Mensen hebben in het spitsuur van het leven (waar werk, gezin en zorg gecombineerd worden) de minste vrije tijd. Dit vertaalt zich in een (tijdelijke) dip in de sportdeelname. Sportdeelname, vrijwilligerswerk, sport kijken op de tv en het bezoeken van sportwedstrijden vindt voor de meeste mensen plaats in hun vrijetijd. Een eenduidig verband tussen de hoeveelheid vrije tijd en de deelname aan sport bestaat echter niet. Mensen die het druk hebben met verplichtingen, zijn vaak ook degenen die zichzelf ertoe zetten aan sport te doen. Alleen bij de allerdruksten is de sportdeelname lager (Elling en Kemper 2011). Doordat meer mensen gaan sporten, neemt de tijdsbesteding aan sport toe.
- **Medialisering** van de samenleving is de groeiende rol van verschillende vormen van media in het dagelijks leven. Een groot deel van de vrije tijd besteden Nederlanders aan media. De media zijn voor sport vooral relevant vanwege het kijken of luisteren naar sport, het lezen over sport en het praten over sport via de sociale media. De angst is dat veel tijd voor media ten koste gaat van de tijdbesteding aan de sportbeoefening zelf. Bij jongeren blijkt dit deels het geval (Van den Dool 2014). Jongeren die meer internetten nemen niet zozeer minder deel aan sport, maar ze besteden er wel minder tijd aan. Media worden echter ook ingezet om mensen juist in beweging te krijgen. Medialisering kan tevens leiden tot deïnstitutionalisering en detraditionalisering, doordat nieuwe media het makkelijker maken om (tijdelijke) collectieven

te organiseren. Dit kan van invloed zijn op de manier waarop het sporten georganiseerd wordt. Het belang van sportverenigingen neemt af en kan door het gemak waarmee mensen zich via nieuwe media kunnen organiseren nog verder afnemen.

- We leven in de tijd van **individualisering** en ook zet de trend van **informalisering** zich door. Dit wordt maatschappelijk vooral zichtbaar in de vorm van deïnstitutionalisering van organisaties en organisatievormen en in het toenemend belang van (virtuele) netwerken. Individualisering en informalisering zijn terug te zien in sportdeelname. Mensen zijn in de afgelopen jaren steeds meer 'ongeorganiseerd' gaan sporten. Er is een toename te zien in sporten die mensen zelf gemakkelijk alleen kunnen ondernemen op het moment dat het hen uitkomt (hardlopen, wielrennen en fitness). Het sportaanbod zal zich aan de vraag aanpassen, wat al terug te zien is in de groei van het aantal fitnessscholen. De verwachting is ook dat we individualisering terug gaan zien in het vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk krijgt een andere (meer sporadische) vorm. Het wordt meer gekenmerkt door persoonlijke voorkeuren, tijdelijke verbanden en het 'hoppen' tussen vrijwilligerswerk in verschillende contexten. Een tegenbeweging is dat clubs in toenemende mate sporters of ouders verplichten om ook vrijwilligerswerk bij de club te doen.
- De **beleving** wordt belangrijker. De vrije tijd wordt in toenemende mate een zoektocht naar belevenissen en een manier om uiting te geven aan de eigen identiteit en leefstijl. Nederlanders vinden hedonistische waarden (genieten van het leven, plezier maken, nieuwe dingen beleven) steeds belangrijker. Een sport moet dan ook vooral leuk zijn om te beoefenen: voor 75% van de sporters is dit een reden om te gaan sporten (Van den Dool et al 2009). Bovendien zien we dat mensen er steeds vaker voor kiezen om verschillende sporten af en toe te doen, dan om zich volledig te concentreren op een of enkele activiteiten. Tevens gaan sport, recreatie, ontspanning en vermaak steeds meer door elkaar lopen.
- Groeiende aandacht voor een **gezonde leefstijl**. De verwachting is dat aandacht voor 'wellness' (gezonde geest in een gezond lichaam), het streven naar jeugdigheid, vitaliteit en uiterlijke schoonheid de komende jaren zullen toenemen. Dit komt o.a. doordat men steeds meer geconfronteerd wordt het 'ideaalbeeld' in de media en dat als gevolg van de toename van obesitas in de afgelopen jaren een tegentrend is ingezet, waarin gezond leven steeds meer wordt benadrukt. De groeiende aandacht voor een gezonde leefstijl kan er toe leiden dat mensen meer gaan sporten.

Technologische ontwikkelingen

- **Informatisering** heeft geresulteerd in een situatie waarin mensen steeds minder bewegen op een werkdag. Beroepen waarin fysieke arbeid wordt verricht verdwijnen en steeds meer mensen werken zittend achter een bureau, wat leidt tot een toename van sedentair gedrag. Doordat mensen op hun werk weinig bewegen, moeten mensen in hun vrije tijd meer bewegen en sporten om aan de beweegnorm te voldoen. Een andere manier waarop informatisering een rol speelt is door de komst van nieuwe technologische middelen, zoals smartphones, tablets en spelcomputers. Met deze middelen kunnen mensen informatie over hun eigen (sport)prestaties en gezondheid meten, monitoren en delen. Daarnaast kan men persoonlijke trainingsschema's opstellen door middel van 'lerende apps' (Vos 2015). Games op spelcomputers kunnen gebruikt worden om bewegen aantrekkelijker, toegankelijker en persoonlijker te maken. bewegen aantrekkelijker gemaakt worden door gaming. Technologische ontwikkelingen brengen echter ook nieuwe mogelijkheden tot passieve consumptie en inactief gedrag met zich mee, en kunnen dus zowel een kans als bedreiging vormen voor de sport
- De productie van **big data** groeit razendsnel, ook op het gebied van sporten, bewegen en gezondheid. Doordat er meer mogelijkheden voor individuele sporters zijn om hun prestaties en gezondheid bij te houden, komt er meer data beschikbaar die kan bijdragen aan de kennis over sportdeelname en beweeggedrag (Synergia 2015, STT 2013). Op deze manier kan het sportaanbod worden verbeterd. Het digitaal analyseren van het eigen team, de spelers en het team van de tegenstander is niet meer weg te denken uit de topsport. Talenten worden al op

vroege leeftijd gevolgd om zo hun prestaties te meten, te vergelijken en te sturen. Dit kan een positieve invloed hebben op talentontwikkeling en topsportprestaties.
- Steeds meer gezonde individuen gebruiken **medische technologieën** om hun prestaties of gedrag te verbeteren (‘*human enhancement*’ of mensverbetering), zowel in de breedtesport als in de topsport. Dat mensen zichzelf willen verbeteren, is van alle tijden. Wat nieuw is, zijn de technologische mogelijkheden die gebruikt kunnen worden om prestaties te verbeteren. Een technologie die nog in de kinderschoenen staat, maar in de toekomst een grotere rol kan gaan spelen in de wereld van de sport, is het verbeteren van lichaamseigenschappen, zoals spiermassa of uithoudingsvermogen, door middel van gentherapie (Schuijf en Munnichs 2012).

Ecologische ontwikkelingen
- De huidige omgeving is in steeds sterkere mate een **obesogene** omgeving die uitnodigt tot veel, calorierijk en ongezond eten en weinig bewegen. Te denken valt aan het verkopen van snacks en snoep op scholen en in buurthuizen, de aanwezigheid van roltrappen in veel openbare gebouwen of het verplaatsen van sportvelden naar de randen van de stad, waardoor ze niet meer op loop- of fietsafstand liggen. Als de omgeving niet uitlokt tot bewegen, of zelfs een obstakel vormt, zal dit een negatief effect hebben op het beweeggedrag. Tegelijkertijd zien we ook al tegentrends. Zo worden buurten steeds beweegvriendelijker ingericht, is er steeds meer gezond eten te verkrijgen in (school)kantines en worden werknemers steeds vaker gestimuleerd om de fiets naar het werk te nemen en de trap te pakken.
- Er is een toenemende **druk op ruimte en milieu** vanwege verstedelijking. Steeds meer mensen wonen in steden. Het gevolg hiervan is dat we in stedelijke gebieden te maken krijgen met een groeiende druk op ruimte en milieu. In de verstedelijkte gebieden zal de doorzettende bevolkingsontwikkeling de komende jaren leiden tot een algeheel tekort aan sportvoorzieningen (Hoekman & Tiessen-Raaphorst 2011). Dit roept vragen op over de inrichting van de stad. Er wordt gezocht naar manieren waarop men de (beperkte) stedelijke ruimte beweegvriendelijker kan maken. Daarnaast is een toename in omnisportverenigingen (waar meerdere sporten worden beoefend) en multibespeelbare velden.
- **Leegloop van perifere gebieden**. Terwijl steden te maken hebben met bevolkingsgroei, worden meer perifere gebieden geconfronteerd met demografische krimp. Op het gebied van sport kan dit leiden tot minder sporters, afname van vrijwilligers en bestuurlijk kader en vervolgens tot het opheffen van sportverenigingen en het sluiten van sportaccommodaties. In dorpen brengt dit het risico mee dat vooral minder mobiele groepen minder gaan sporten.

Politieke ontwikkelingen
- In de afgelopen jaren is meer nadruk komen te liggen op de **eigen verantwoordelijkheid en zeggenschap van de burger**. Teveel focus op de burger kan leiden tot versterking van sociale ongelijkheid en ongenoegen als het steeds dezelfde burgers zijn die bepalen wat gebeurt (Putters 2014). Dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat sportvoorzieningen niet aansluiten bij de wensen van bepaalde groepen burgers of dat door de participatiesamenleving minder tijd overblijft voor sport.
- Steeds meer gemeenten hebben moeten **bezuinigen** op sport. Dit gebeurde vooral op het accommodatie- en subsidiebeleid. Daarnaast zijn veel sportaccommodaties geprivatiseerd. De sportverenigingen hebben moeite hier voldoende middelen voor te reserveren. De bezuinigingen kunnen de komende jaren leiden tot hogere tarieven voor de sportaccommodaties die betaald moeten worden door de sportverenigingen. Die zullen dit moeten berekenen in hun contributie. Dit kan gevolgen hebben voor de sportdeelname.
- Sportverenigingen en –bonden zetten langzaamaan stappen richting **professionalisering**. Er is groeiende aandacht voor de kwaliteit van het sportbestuur. Daarnaast is een toenemend belang van externe financiering door middel van sponsors. Deze aanpak vereist meer deskundigheid en tijd van bestuurders. Dit heeft ervoor gezorgd dat een professionalisering

noodzakelijk is. Ook is er meer aandacht voor de kwaliteit van trainers. Dit zal een positief effect hebben op topsport en talentontwikkeling, en mogelijk ook op de tevredenheid met het sportaanbod.

- **Bewegingsonderwijs** en sport zijn steeds minder gescheiden werelden. Binnen schoolcontext wordt meer aandacht gegeven aan sporten en bewegen. Tevens is er sinds enkele jaren een trend om kinderopvang, peuterspeelzalen en het basisonderwijs te integreren in (integrale) kindcentra. Dit kan een positieve invloed hebben op het beweeggedrag en de sportdeelname van kinderen.
- Er is een **toenemende aandacht voor negatieve effecten van sport** (matchfixing/spotfixing, hooliganisme en racisme, fraude en doping). Dit kan een negatief effect hebben op de sporteconomie en op het veilig sportklimaat en mogelijk sportdeelname voor bepaalde groepen. Tegelijkertijd komt ook meer aandacht voor het aanpakken en bestrijden hiervan.

Bronnen:

Dool, R. van den (2014). Sport en andere (vrije)tijdsbestedingen. In: A. Tiessen-Raaphorst (red.), Uitstappers en doorzetters; de persoonlijke en sociale context van sportdeelname en tijdbesteding aan sport (p. 31-47). Den Haag: SCP.

Dool, R. van den, A. Elling en R. Hoekman (2009). Sportersmonitor 2008. Een beschrijving van actuele sportissues. ’s-Hertogenbosch: Mulier Instituut.

Elling, A. en F. Kemper (2011). 'Het kost veel tijd en je wordt er moe van'. Verklaringen voor sportdeelname en inzichten in de leefwereld van niet-sporters. Nieuwegein/'s-Hertogenbosch: Arko Sports Media/W.J.H. Mulier Instituut.

Hildebrandt V., C. Bernaards, A. Chorus en H. Hofstetter (2013). Bewegen in Nederland 2000-2011. In: Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2010/2011. Leiden: TNO.

Hoekman, R. en A. Tiessen-Raaphorst (2011). Sporten in de stad; ontwikkelingen in de stedelijke sportdeelname. In: M. van den Heuvel, R. Hoekman en H. van der Poel. Sport in de stad; over de maatschappelijke, ruimtelijke en economische rol van sport in de stedelijke context. Nieuwegein: Arko Sports Media.

Ministerie van BZK (2013). Rijksbrede Trendverkenning. Strategieberaad Rijksbreed. Den Haag: Ministerie van BZK.

Putters, K. (2014). Rijk geschakeerd. Op weg naar de participatiesamenleving. Den Haag: SCP.

Schuijff, M. en G. Munnichs (red.) (2012). Goed, beter betwist. Publieksonderzoek naar mensverbetering. Den Haag: Rathenau Instituut.

Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) (2015). Van autonome robots tot zilte aardappels. Toekomstverkenning naar de invloed van technologische ontwikkelingen op de agri- & foodsector tot 2050. Den Haag: STT.

Synergia (2015). Future of Sport in New Zealand. Sport New Zealand.

Vos, S. (2015). ‘Lerende apps verhogen beweeg- en sportmotivatie’. Geraadpleegd 13 oktober 2015 via http://www.sportenstrategie.nl/2015/sportmanagement/kwaliteitszorg-en-innovatie/lerende-apps-verhogen-de-beweeg-en-sportmotivatie/.

Bijlage 2 De ontwikkeling van de bevolking in gemeente Loon op Zand 2017-2040

(Bron: de bevolkings- en woningbehoefteprognose Noord-Brabant, actualisering 2017. Vastgesteld: mei 2017)

Gemeente Loon op Zand leeftijdsspecifieke bevolkingsontwikkelingen 2017-2040												
Leeftijd / jaartal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0-14	15,2	14,9	14,5	14,3	14,1	14,0	13,9	13,8	13,7	13,6	13,7	13,6
15-29	16,3	16,4	16,5	16,4	16,3	16,2	15,9	15,8	15,6	15,4	15,1	15,0
30-54	32,2	31,8	31,3	30,9	30,5	30,2	29,9	29,5	29,1	28,9	28,7	28,6
55-64	14,9	14,9	15,0	15,2	15,2	15,4	15,5	15,4	15,4	15,5	15,3	15,0
65-74	12,3	12,6	12,9	13,1	13,3	13,2	13,0	13,3	13,3	13,4	13,6	13,7
75+	9,2	9,5	9,8	10,1	10,6	11,1	11,8	12,3	12,8	13,3	13,7	14,0
55+	36,4	37,0	37,7	38,4	39,1	39,7	40,3	41,0	41,5	42,2	42,6	42,7
65+	21,5	22,1	22,7	23,2	23,9	24,3	24,8	25,6	26,1	26,7	27,3	27,7
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Gemeente Loon op Zand leeftijdsspecifieke bevolkingsontwikkelingen 2017-2040												
leeftijd / jaartal	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
0-14	13,7	13,8	13,9	14,0	14,1	14,2	14,1	14,1	14,0	14,0	13,8	13,7
15-29	14,8	14,5	14,2	13,9	13,6	13,2	13,0	12,9	13,1	13,1	13,3	13,4
30-54	28,5	28,7	28,8	28,9	29,1	29,2	29,4	29,5	29,5	29,5	29,5	29,6
55-64	14,6	14,0	13,6	13,3	12,9	12,6	12,2	11,7	11,3	11,2	11,0	11,0
65-74	13,9	14,2	14,2	14,3	14,3	14,3	14,4	14,4	14,2	14,0	13,8	13,4
75+	14,5	14,8	15,3	15,6	16,0	16,5	16,9	17,4	17,8	18,2	18,6	19,0
55+	43,0	43,0	43,1	43,2	43,2	43,4	43,5	43,5	43,3	43,4	43,4	43,4
65+	28,4	29,0	29,5	29,9	30,3	30,8	31,3	31,8	32,0	32,2	32,4	32,4
Totaal	100 %	100 %	100 %	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bijlage 3 Kwaliteit van de buitensportcomplexen

Het gebouw dient in aanvulling op de wettelijke eisen ook te voldoen aan de volgende richtlijnen en/of eisen:

- Handboek Toegankelijkheid Gebouwen;
- De van toepassing zijnde ISSO-publicaties;
- De geldende normbladen (NEN-normen) volgens de meest recente deelcatalogus;
- Overzicht van normen voor de Bouwwereld (uitgave SBR) met bijbehorende NPR's;
- Eisen en richtlijnen Nationaal Centrum voor Preventie (NCP);
- Regelgeving ten aanzien van HACCP;
- Gemeentelijke bouwverordening en bestemmingsplan;
- Bepalingen en voorschriften van de provinciale overheid;
- Bepalingen en voorschriften van de gemeentelijke overheid;
- Bepalingen en voorschriften van de plaatselijke brandweer;
- Bepalingen en voorschriften van het waterschap;
- Water werkbladen;

Voor alle richtlijnen geldt dat de laatste uitgave gehanteerd dient te worden.

Voor de algemene beleidskwaliteit stelt de gemeente Loon op Zand de volgende beleids- en toetsingskaders van toepassing:

- Structuurvisie Loon op Zand 2030 (2014);
- IBOR 2014: Integraal beleid openbare ruimte;
- Integraal jaarprogramma Openbare Ruimte 2016;
- Meerjaren uitvoeringsplan 2017 - 2020, december 2015;
- Hemelwatervisie Loon op Zand, 17 mei 2016;
- WRP 2011 – 2015, 22 september 2010;
- Gemeentelijk Verkeersplan 2009 – 2015;
- Parkeerbeleidsplan, 5 januari 2016;
- HIWOR-versie 3, april 2010;
- Groenbeleidsplan 2010, incl. kapbeleid.

De bovenstaande documenten zijn te vinden op de website van de gemeente Loon op Zand.

Voor de specifieke technische kwaliteit van de sportvelden voldoen aan gestelde normen in onderstaand genoemde handboeken:

- Handboek RgdBOEI®-inspecties, Deel 1 Algemeen, editie september 2012.
- Handboek RgdBOEI®-inspecties, Deel 2a Bouwkunde, editie september 2012.
- Handboek RgdBOEI®-inspecties, Deel 2b Elektrotechniek, editie september 2012.
- Handboek RgdBOEI®-inspecties, Deel 2c Werktuigbouwkunde, editie september 2012.
- NEN 2767-1, Conditiemeting - Deel 1: Methodiek, versie oktober 2011 (kleedkamers).
- NEN 2767-2, Conditiemeting - Deel 2: Gebrekenlijsten, versie juni 2008 (kleedkamers).
- CROW publicatie 323, Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2013. (Openbare ruimten op de sportvelden).
- NOCNSF-KNVB2 (voetbalvelden).
- NOCNSF-KNVB2-4 (voetbalvelden).
- NOCNSF-KNVB2-18 (voetbalvelden).
- NOCNSF-KNHB2 (hockeyvelden).
- NOCNSF-KNHB2-18 (hockeyvelden).
- NOCNSF-NHV2-15 (handbalvelden).

Bijlage 4 Sportbondrichtlijnen

Handbal	1 veld per 100 actieve leden. Het is een globale richtlijn. Het is sterk afhankelijk is van de leeftijdscategorieën van de teams (wanneer trainen en spelen ze, lengte van de wedstrijden, etc.) en of alle teams veldcompetitie spelen of sommige alleen in de zaal. Bovendien zegt dit nog niets over de behoefte in de toekomst (bijvoorbeeld ledengroei). De laatste jaren is een sterke groei in *beach* handbal. Dit is een belangrijke ontwikkeling om rekening mee te houden naar de toekomst.
Hockey	De berekening wordt gemaakt op basis van het aantal teams in plaats van het aantal personen. Dit heeft te maken met het feit dat elke vereniging zelf bepaald hoeveel personen er in een team zitten. Voorde gemiddelde vereniging geldt dat de seniorenteams vaak wat groter zijn dan de jeugdteams.
Voetbal	De KNVB heeft een behoeftebepaling gemaakt voor het aantal wedstrijdvelden en een indicatie voor het aantal trainingsvelden. De behoeftebepaling is gebaseerd op het aantal bij de KNVB bekende teams, uitkomend in de competitie. De rekentool is een momentopname en een richtlijn die informatie biedt bij verdere uitwisseling met de verenigingen. De rekentool is geen norm. Demografische ontwikkelingen en verenigingsontwikkelingen (zoals beleid voor doelgroepen) zijn in de berekeningen niet meegenomen. Daarnaast kan er sprake zijn van (structureel) nevengebruik van de velden, zoals door trainingsgroepen, interne competities, scholen, bedrijven en openbaar gebruik. Nevengebruik kan ervoor zorgen dat er meer velden benodigd zijn vanwege de extra gevraagde belasting.
Tennis	De KNLTB hanteert een richtlijn van 50 - 70 spelers per baan, ongeacht de baansoort. Op verlichte banen kan de richtlijn tot 90 spelers per baan worden opgevoerd. Nadrukkelijk dient te worden vermeld dat de behoefte voor het aantal spelers per baan per vereniging sterk kan verschillen. De richtlijn dient daarom niet te strikt te worden gehanteerd als absolute rekeneenheid bij het bepalen van het aantal benodigde banen. Het is ook van belang nauwkeurig te kijken naar factoren die de banendruk kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld het aantal deelnemende teams voor competitie en toernooien en het daarvoor benodigde aantal banen. Daarnaast zijn maatschappelijke factoren en demografische opbouw binnen een vereniging mede bepalend voor de bezetting van de tennisbanen overdag en ’s avonds.
Jeu-de-boules	De norm houdt rekening met de wedstrijdvorm (doubletten of tripletten) van de vereniging. Benodigd aantal banen bij tripletten: Aantal leden vereniging x 75% gedeeld door 6. Benodigd aantal banen bij doubletten: Aantal leden vereniging x 75% gedeeld door 4 75% is de gemiddelde opkomst van leden per trainingsactiviteit.

Bijlage 5 Benodigde budget sport- en beweegnota versie mei 2019

Op basis van de eerste versie van de sport- en beweegnota was extra budget m.i.v. 2020 nodig:

Initiatieven op basis van sport- en beweegnota	Benodigde budget
Beleidsuitgangspunt 1 Brede Regeling Combinatiefuncties	€ 105.696,00 (Rijksmiddelen, structureel)
Beleidsuitgangspunt 3 Programma 'Kennismaken met sport'	€ 1.500,00 (structureel)
Beleidsuitgangspunt 5 Thema avonden sportverenigingen	€ 1.500,00 (structureel)
Beleidsuitgangspunt 6 Preventie inzet sport gezondheidsbeleid	€ 12.500,00 (structureel)
Beleidsuitgangspunt 12 Informatiebijeenkomsten wijkteam en consulenten SP	€ 1.500,00 (structureel)
Beleidsuitgangspunt 19 Veilig sportklimaat	€ 2.500,00 (eenmalig)
Beleidsuitgangspunt 30 Opstellen MJOP's	€ 23.500,00 (eenmalig)
Communicatiebudget (zie toelichting hieronder)	€ 10.000,00 (eenmalig)
Flexibele inzet sportbudget (zie toelichting hieronder)	€ 10.000,00 (structureel)
Totaal	**€ 105.696,00 (Rijksmiddelen)** **€ 27.000,00 (structureel)** **€ 36.000,00 (incidenteel)**

Het communicatiebudget van € 10.000,00 is een eenmalig budget om een promotiecampagne in te zetten om de doelen uit paragraaf 4.1 te bereiken. Een promotiecampagne waarbij sport in de gemeente Loon op Zand een identiteit krijgt. De aanpak bestaat uit drie fasen: bewustwording, informeren en activeren. Bij de promotiecampagne zijn communicatiemiddelen nodig. Denk bijvoorbeeld aan een flyer, een logo en een banner. Deze communicatiemiddelen zetten we doorlopend in de jaren daarna in ter promotie van sport in onze gemeente.